

Uredništvo in upravljanje:

Maribor, Koroške ulice 5.

"STRAŽA"

Izbaja v pondeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsek dan od 11.—12. ure dopoldna.

Telefon št. 113.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Maribor, dne 12. novembra 1909.

Letnik I.

Št. 132.

Iz državnega zborna.

Dunaj, 11. nov. 1909.

Poljski klub je poslal svojega ministra-rojaka Dulebo k cesarju, da ga informira o korakih, ki jih namerava poljski klub za bodočnost in da zaprosi tudi za avdijenco kuhovnega načelnika prof. Glabinškega. Ob tej priliki je pohvalil cesar Bienertha in Poljake, ker se tako vestno trdijo za delomočnost parlamenta, in povdralj, da je Bienerthova vlada pravična in nepristranska na vse strani.

Samoumejno je, da se danes cesarjeve besede živahnih komentirajo po prostorih državne zbornice. Splošno je mnenje, da s tem pogajanja Poljakov nimajo več drugega pomena, nego da pomirjevalno nplivajo na obe strani, kajti sedaj je izključeno za bližnji čas, da bi se izvršila zahtevana sprememba sistema. Bienerth še bo ostal s svojim kabinetom, v katerem sedijo tudi naši najhujši sovražniki Schreiner, Hohenburger in Stürgkh.

Iz cesarjevih besed pa se tudi razvidi, kako Bienerth najvišje kroge informira, in s tem je tudi Bienerthova oseba, kojo je dosedaj opozicija pardonirala, pri njej izgubila vse zaupanje. Nohen ministriški predsednik se še ni tako malo trudil, da občani parlament in ga ohrani delavnega, kakor ravno Bienerth. Stika z opozicijo nikdar ni imel niti ga iskal. In ko je ob koncu zadnje sesije po posredovanju krščanskih socialcev šel komite obstrukcijskih strank k Bienerthu, je bil ravno on, ki je nenehemljeno in rezko pretrgal pogovore, ter zahteval od njih le kategorično, da se podvržejo na celi črti. Poljski klub sam je najboljša priča, kako malo se je Bienerth trudil za delomočnost parlamenta. Ravno vsled popolne nedelavnosti ministrskega predsednika je vzel načelnik poljskega kluba nit pogajanj v roke Bienerth s svojim kabinetom pri teh pogajanjih nima drugih zasluga, nego da je od njega odvisno časnikarstvo dela pogajanjem največje težave.

Slovani se opravičeno pritožujejo nad sedanjim kabinetom, da jim je nasproten. Prepriči zaradi jezikha na poštah so se rešili docela tako, kakor je že tel nemški volksrat. Celo češki uradniki so se predstavili, da bi bili Nemci popolnoma sigurni. Hohenburger je z imenovanjem uradnikov na Češkem in Slovenskem pokazal, da mu je germanizacija sodišče prva stvar, in da je zapostavljanje slovenskih uradnikov bolj na dnevnem redu, kakor kadar poprej. Stürgkh si je s svojimi imenovanji na srednjih so-

lah na Slovenskem stekel splošno ogroženje. Kaj je storil letos e. kr. šolski svet na Koroškem s slovenskimi učitelji, je nezaslišano. Pod takimi okolnostmi se je predlagalo sankcijoniranje jezikovnih varstvenih zakonov za štiri nemške kronovine, je moralo prepričati, da vladu stoji pod popolnim uplivom nemške gemeinburgščini.

Danes ob 5. uri popoldne je povabljen Slovanska Jednota k Poljakom, da izve oficielno, kaj se je izkuhalo v pogajanjih med Poljaki, Nemci in vlačo. Jutri bo Slovanska Jednota potem zavzela svoje stališče.

V kuloarijih se danes kolportira novica, da vladu na uplivanje socialdemokratov, krščanskih socialcev in Poljakov ne bo zaključila državnega zborna, ampak da bo pustila še odseke delovati naprej. Te stranke se boje razpusta državnega zborna in zato tuhajo na vse mogoče, da bi ne prišlo do razpusta.

Gotovo pa je, da še bo vladu enkrat sklical tudi plenarno sejo parlamenta, kajti sedaj še se tu di njej vidi nemogoče, da bi brez takega poskusa začela s par. 14 ali celo z exlex-stanjem.

Triletnica premaganiah.

8. decembra pred tremi leti se je v Celju porodila Narodna stranka. Veliko jutkanja je bilo takrat, in njeni ustanovitelji so šli v politično življenje, kakor da bi sele takrat prisli na svet. Politični otročaji so bili, ko so se prvkrat pojavili. Sicer se je že našlo nekaj ljudi, ki so ubrali pot za njimi, kakor jo videro otroci za komedijo, ki se pokaže na vasi. In tem brez skrbnje so šli za njimi, ker so tisti, ki so korakali na čelu, zatrjevali, da se gre za čisto nedolžno in dovoljeno rec.

Pa kmalu so razsodni ljudje spoznali, da ta komedija ni za pametne može. Preverili so se tudi, da ti komedijanti niso tako nedolžni in dohroščeni ljudje, kakor so se pokazali na prvi hip. Večina je sicer neumnih avgustov, toda niso sami navihanci, ampak nekaj jih je tudi pravih hudobnežev.

Pri državnozborski volitvi leta 1907 so še marsikateri kmetje z nekakim dopadajanjem gledali, kako so ti politični klovni stavili protiklerikalne kozolce ter se prekopicevali. In potem so ti možičeljni, kakor vodiči Savoje na verigi dresiranega medveda, vodili se boj nekatera kmete, predstavljali jih za kandidate, se zopet prekopicevali in kričali: kmet naj kmeta voli.

mu sili v lica, život se mu pa trese, kakor listič v vetru.

Kdo je imela iti deklica tikoma mimo njega in bi ga bila najbrž opazila, smuknil je Tine kakor blisk za visoko, s bršljinom prepreženo skalo in splezal od tam prav oprezzo nanjo. Gosto vejevje prikrivalo ga je dekličevim očem.

Pa je vše smola, da preži vedno tik sreče tudi nesreča!

Stojecemu tako na kraju skale odkrusi se kamn pod nogami in, predno je vedel Haj in kako, zdrčal je z velikim šumom in polomom globoko dolni grmovje.

Se je slišal, kako je deklica, začuvša za seboj šum, plaho vzliknila in jela hitreje poganjati kralja. Slednjič je vihnil njen glas v daljinu.

Tine je pa med tem premišljeval svojo žalost, no usodo pod skalo in hvalil Boga in vse svetnike, ki so postavili predenj ono grmovje, da ni videla deklica njegove sramote in nerodnosti.

Dolgo si ni upal prilezti Tine iz svojega skrovnišča, dusi je vedel, da je deklica vše daleč proč od njega in da ga ne more več opaziti.

Toda, Tine, zakaj se toliko ujedaš radi tega dekleta? — Kaj bi pa bilo neki, tudi če bi te bila videla?

Lahko je govoriti vam, ki ne veste, kdo je, pri meni pa je malo drugače, ker vem, da je — Grudnova Anica.

Tine je stopal naprej po gozdnu, a ni vedel, da stopa, gledal je pred se, a ni videl, poslušal je, a ni slišal.

Zastonj so mu peli ptički, zastonj mu je pojavljalo jarko solnce s svojimi prvimi žarki ogorela lica, zastonj so se lesketali njemu rosnii biseri na

Naročnina listu:

Celo leto	12 K
Pol leta	6 K
Četr leta	3 K
Mesečno	1 K
Posamezne številke	10 v.
Zunaj Avstrije celo leto	17 K

Inserati ali oznanila
se računajo s 15 vin. od 6 redne
peti vrste: pri večkratnih ozna-
nih velik popust.

Inserati ali oznanila

se računajo s 15 vin. od 6 redne
peti vrste: pri večkratnih ozna-
nih velik popust.

PODLISTEK.

Oglarjev sin.

(Dalje.)

Slavški žvrgočeli so mu nad glavo, kakor bi hoteli vočiti dobro jutro staremu, zupnemu znamcu. Urne veverice smukale so nad njim od veje do veje, od drevesa do drevesa. Tupatič Švignila je čez stezo tudi vitkonoga srna.

A do vsega tega ni bilo Tinetu nič. — In kako tudi? — Saj mu je bila to vsakdanja družba. K temu rojilo mu je se tedaj toliko drugih, in po večini novih misli po glavi, da se ni nikakor curdit, ako se je tako malo zmenil za svoje stare znanice. Saj je človeku vše prirojeno, da zapre svetu oči in ušesa, ko ima posebna opravila sam v svoji notranosti.

Prišel je vše bližu razpotja, kjer se križa glavna cesta s stransko, po kateri je šel on, kar zapazi na glavni stezi kravo s telčkom.

Za njo pa je stopala mlada, morda osemnajstletna deklica. V levici držala ju Šopek jagod, v desnici pa tanki letečko sibico. Hoja, jej je bila lahka liki srni, pogled brezskrben, miren, a živ kakor le človeku, ki je žist pred Bogom in ljudmi in prav zvezl življenja. Navadna, priprosta, a edina oblike je lepo prijala bolj vilki, nego kropki rasti mladenke.

A kaj je s Tinetom? — Kakor pribit stoji na stezi, oko mu zre nepremično proti strani, odkoder priljuba deklica. Sreču mu bije naglo, kakor kakšno vzburkano jezero, kri-

Dresirani medvedi znajo dobro pogoditi svojo priučeno vlogo, da pridobe občinstvo za se in svojega gošpoda. Tudi tiste marionete, ki so jih komedijanti Narodne stranke vodili s seboj in jih potegovali za motovz, na katerega so bile privezane, so pogodile prave besede in pravo melodijo. Takrat je kazalo biti vrlo krščanskim in pobožnim. In zato so se možje na vrvi ponočno prekriževali, naglašali krščanstvo do zadnjega lotička v srcu in začenjali in sklepali shode s krščanskim pozdravom: Hvaljen bodi Jezus Kristus.

In res se je dalo dokaj lahkovernih mož zapeljati od mikavnega gesla: kmet naj kmeta voli, in od tako teatralično naglašenega krščanstva.

Točka kmalu se je občinstvo streznilo. Spoznali je, da je vse to komedija, in da se je fraza kmečke neodvisnosti izrabljala samo za to, da bi se slovensko ljudstvo na Stajerskem vpreglo v jarem liberalizma.

In ko je našo pošteno ljudstvo spoznalo to hudo nakano, je komedijante pognalo nazaj v njihovo trdlo politično barako ter se je pri letosnjih deželnozborskih volitvah skoraj polnoštevilo nastanilo v solidni politični zgradbi Slovenske kmečke zveze.

To dejstvo voditelje Narodne stranke ni spomevalo: otroci od 8. decembra 1906 so se do 8. decembra 1909 še bolj pootročili.

Voditelji brez armade še vedno sanjajo o nekem velikem pomenu Narodne stranke in o njeni blagovljeni bodočnosti. Z zgodovinskimi spomini se sicer ob triletniči ne marajo ukvarjati, ker bi jih na novo zabolice tiste hude burke, ki so jih pri letosnjih volitvah dobili po gresnem hrbin.

V bodočnost kde gledali. Zasenči jim sicer ta pogled tisočletna "verska tradicija" našega ljudstva, ki jo baje klerikalizem izrablja v svoje lopovske politične namene. Toličku si liberalizem izkusa pomagati z resničnim lopovstvom: ogoljufati namerava naše ljudstvo, osobito našo mladino za pravo in živo krščansko vero.

Za vir si je pri tem svojem, za našo "blagodejnem" delu izbral českega svobodomisleca Machajra, kateremu je krščanstvo — strap iz Judeje. Kot verski zdravniki, se naši liberalci trudijo, ta tisočletni "strap" iz organizma našega naroda pregnati s orodijstrupom — z versko mlachenjstvo in s protikrščanskim brezverstvom.

Naš narod pa dobro ve, da je to, kar mu ponuja Narodna stranka, nevaren strap in zato edino odikanja njo in vsa zdravila iz tujine lekarne. Z ljudmi, ki v svojih listih imenujejo nauk o Kristusovem božanstvu zmoto, ki se posmehujejo zakramen-

cvetkah: „Tineta ni bilo doma — njegov duh je romal po dejeti deželi.

Slednjič se je vendar vdramil, pomaknil klobuk više na glavo, se nevoljno stresel, kakor bi se hotel izogniti misli, v katere je nevede zašel in dejal precej glasno sam pri sebi:

— Mene ni ustvaril Bog zato, pa me ni! — Proč take misli! — Ženil se ne bom, rajši ne vem kaj.

Pa — kaj pomeni to? — Tine nakrat prebledi. Pred seboj zagleda prostorno trebišče — Grudnov travnik, kamor je gonila Anica na pašo. Nevede izgredil je namreč v gozdu stezo in šel, mesto po stranski poti, proti domu, po glavnini, — in to je za Anico Grudnovo.

Toda to še ni vse, kar ga je doletelo.

Stoprav je stopil tri korake naprej, kar zagleda Anico, sedeče na istem mestu, kjer je dobil pred leti. Začudeno aprija je deklica, velike, crne oči v osupljiva Tineta in tica zalinila jej je plaha ruščica. A črnila ni besedice.

Tine je stal nekaj časa na mestu kakor okamenel, hotel je izpregovoriti, a beseda mu ni hotela izgrla. Slednjič je poradel kakor raki in izginil v hestu. Ko je bil vše precej daleč, pridrl mu je na uho jaren smerih nastarice — Anice, ki mu je presulin sreča kakor dvorenec med.

Spuhnil so vsi vzorni sklepi, katere je sklepal se pred mačjo trenotki, zabil je obljube, da se ne bo ženil nikdar. Zoper se je začel jezit na svojo oknost in neprevidnost. Ves upahan in potri sedel je na bukov stor, popadel se z obema rokama za glavo in dejal nekako obupno:

— Sedaj je pa vše ne dobim več. Nikdar ne boš moja, Anica, nikdar. Sam sem te pahnil od se-

tu sv. pokore, ki smočijo spovedno odvezo, odpustke in relikvije sv. Križa, naš narod ne bo imel nobenega stika.

"Narodni Dnevnik" je že začel bohnati za 8. december kot za triletnico Narodne stranke. Vesel ni ta dan za stranko, ki je bila večkrat tako grdo tepe na, osobito pri letošnjih volitvah. Niti za slovenski narod ni ta dan razveseljiv. Saj je Narodna stranka zanesla razpor med spodnještajerske Slovence, zanesla najhujše sovraštvo med rojaki, ki bi naj skupno šli v boj za ogroženo slovensko stvar, in spravila na površje ljudi, ki so nesposobni za politiko in se boli za politično vodstvo, kakor dokazuje klaverna vloga dr. Kukovca v deželnem zboru. In zdaj se ta nesrečna stranka trudi v naši mladini vzbuditi protiklerikalne, protirkščanske, veri in čednosti škodljive instinte.

Toda tukaj ji bomo z vso energijo zastavili pot. **Slovenska mladina ne žamo zastrupljati in pokvarjati!** Liberalci so svoje umazane roke iztegnili po tem, kar nam je najdragocenejše in najhujše. V obrambi tega zaklada smo trdni in neizprosn, možje jekleni.

Naj se Narodna stranka še tako trudi, v vse slovenski liberalni stranki najti zašlombo za svojo **herostratsko delo**, njene nakane se ji ne bodo posrečile. Triletnica navdaja ne Narodno stranko, ampak nas, krščansko-narodno stranko, s ponosom in z veseljem do novega dela. Za blagor nasega naroda!

Pravaška ali pravična politika?

Nekoliko smo zadnji čas pozabili na brate Hrvate, čeprav se jim godi veliko slabše, kakor nam. Vse hrvaške stranke brez izjeme so se dozdaj drle na Raucha, zadnji čas pa je vključ vsesrbškemu procesu nekamo žandino fiho v hrvaškem kraljestvu; le to se ve, da vlada uradništvo, kakor se mu poljubi, in zapira ter preganja daleč kmete.

Kaj pa hrvaške stranke? trgajo se nemoteno dalja; tudi v Katoliškem taboru ni prav nobene edinstvi, nasprotno, prav velik razkol in desorganizacija, zlasti v Bosni, že jo že k Hrvaski Štejemu.

Odkod vsa zlo? Povedati moramo enkrat čisto pošteno: vse zlo na Hrvaskem izvira od tega, ker se londi vse stranke, in nai so katoliške ali brezverske, bore za tisto nesrečno, zastarelo hrvasko pravo, o katerem nobeden ne ve, kaj pravzaprav pomeni in kakšen obseg ima.

Tisti, ki je to hrvaško pravo političko uveljavil in razglasil za program, je Ante Starčevič. Hrvati moža zelo hvalijo; ampak dokler hodo v njegovo političko idealo zaverevanji, ne bodo nikoli prisli naprej. Morebiti bi bilo danes bolje, če bi sploh Ante Starčeviča ne bili nikoli imeli.

Ante Starčevič je bil bladen, ponosen, Rimjan po naravi, vzgoji in duhu onega časa. V njegovi politiki ni mesta za majhne, za uboge, za brezpravne, ni krščansko ljubezni in usmiljenja do poznih in slabih. Ante Starčevič je, kakor dobro podnarjata brata Radič, iznašel oni prokleti nauki svobodni domovini brez svobodnega ljudstva. Njegovo pravo je pravo za one, ki ga že imajo, drugi ostanejo plebejci, kakor je bilo to nekdaj. Duh Macchianellijev, Bismarkov, Treitschkejev, voje v Starčevičevem programu; krščansk je po besedi, ne pa po duhu.

Na tej podlagi se dela še danes na Hrvaskem politika. Ker se ljudstvo političnega življenja ne udeležuje in sploh udeleževati ne more, ni razvoja; slabo se ne izločuje, dobrega pa itak ni veliko.

Neumnež, zakaj nisem nidal z jezikom, zakaj sem bežal tako nespametno?! Tine, le sam boš, sam zastonil so bude očetove besede.

Mladenci se zamislili. Dolgo je bilo vse tiko. Naenkrat oglasi se nad njim na košati, razsahasti bukvki divji golob, golče svojo enakomerno, zamolko pesem. Kakor glas zvestega prijatelja dvignil je golobov gole potro srce priprostega samotarja Tineta. Moško je planil kvíšku, mahnil z rokama od sebe in dejal:

— Enkrat sem se spozabil, a drugič se ne budem več. Jaz nisem za svet, in svet ni za me, pa končec vseh besed! Gozd je moj dom, gozdne živali moji znanci, moja ljuba pa — samota. Z Bogom, Anica!

Nato je zdirjal v hoso kakor obstreljen jelenc. Suhu dracio mu je glasno hreščal in pokalo pod težkimi, odločnimi stopinjam. Tupatam hotela ga je zadržati kaška trnova vejica, kakor bi ga bila rada povprašala, zakaj beži.

A Tine ni poznal več nikakih ovir. Njegova krepka volja premagala je vse pomiske.

Po raznih ovinkih despel je slednje do domače bajte, stoječe v otisnem, zavezanim prostoru bolj ob parobku gozda. Bila je majhna, pol sezidana, pol lesena. Razven dveh oken, nameščajočih ob enem tudi dimnik, imela je spredaj še nizka vrata.

Male proč od bajte stal je hlev s škednjem, zbit iz modnih hłodov in pokrit z deskami. Stene so bile za sto ometane z rumeno trivo.

Toda ostavimo Tineta nekliko časa in pomaknimo se v duhu nekaj trenulkov naprej.

Predno te načelne politike, prava brez pravičnosti in zgodovinskih idealov, ki je življenje že davno šlo preko njih, ne bo konec, tako dolgo na Hrvaskem ne bodo prišli iz kaosa. Tudi katoličani se bodo zmanj trudili, da bi napravili red. Hrvatski katolički se morajo popolnoma in korenito emancipirati prvaščta in njegovega duha, ter začeti čisto na novo kot ljudska, in ne kot izključno konfesionalna stranka.

Starčevičanstvo pa naj se položi, kamor spaša: v shrambo prošle zgodovinske slave in prošlih grehov.

Cesar ona ni mogla doseči, da bi namreč rešila in osrečila hrvaški narod, to se bo posrečilo pravi ljudski stranki.

Politični pregled.

Poljaki pri cesarju.

V poljskem klubu se je pojavila močna struja proti vladanju s par. 14. Zato je postal ministrski predsednik baron Bienerth na poljsko zvestobo nezaupljiv. To bo tudi najbrže vzrok, da so bili v sredo pošljani k cesarju galiski deželni maršal Stanislav Badeni, cesarski namestnik vitez Bobrzynski in poljski minister dr. Duleba.

O avdijenci zadnjega poreča poljska korespondenca, da se je cesar med avdijenco ponovno dotaknil notranje-političkih dogodkov. S posebnim priznanjem je cesar povdral korakno in strogo stvarno (?) vodstvo vladnih poslov in državne uprave. Nadalje je cesar izjavil, da je nujno potrebno, da se premagajo težkoče, ki ovirajo delovanje parlamenta. Končno je cesar izrazil nado, da bo poljski klub podpiral vlado in ji pomagal zopet uvesti normalne razmere v parlament.

Utic Dulebove avdijence na Čeh.

"Korrespondenz Zeitung" poroča o utisu, ki ga je napravila avdijenca poljskega ministra dr. Duleba na češke kroge: "Poročila o avdijenci so slovanske kroge, in posebno češke poslance prese netila. Z velikim ogroženjem in z ostrimi besedami se je obsojalo barona Bienertha, da se bože zavarovali za prestolom in tako v resnici povzročiti, da hi nostali odnosi među krono in češkim narodom skaljeni in napeti. Ker oficijelna poročila ne dvomijo da so cesarjeve izjave naperjene proti političnim namernim češkim poslancem, in ker se nadalje ne izjavlja oficijelno, da se je cesar napram dr. Dulebi direktno izrazil proti rekonstrukciji sedanjega kabine, torej za nadaljnji obstoj kabine Bienerth-Schreiner-Hohenburger, so nameni sedanje vlade očvidni. Tisti krogi v češkem taboru, ki so do danes vedno odsvetovali skrajne konsekvence, z obzavo izjavljajo, da je njihova misija, pomirljivo uplivati na svoje kolege in češko javnost, končana, ker je najnovješi vladni čin znožen, javno mnenje na Češkem popolnoma radikalizirati. Ce bo resnici prislo do konfliktov med krono in češkim narodom, naj vlada sama za to nosi popolno odgovornost."

Kaj bo z državnim zborom?

"Korrespondenz Austria" piše k sedanjemu položaju:

"Kakor izvemo od parlamentarno strani, bo državna zbornica tekom prihodnjega tedna, najbrdo v petek, dne 18. t. m., zopet imela plenarno sejo. Ce bi se v tej seji pojavila hrupna obstrukcija, hoda se je brzko zadnja pred božičem, gotovo pa zadnja v novembru. Bo li zasedanje odgodeno ali pa samo prekinjeno, se še ne ve."

III.

"Ali morda si menila, da v ljubezni je zgolj med? Či, pelina si zabila, ki opeta i nje cvet."

Fr. Levstik.

Ko je prignala Anica onega dne s paše, bila je sicer ... vsaj navidezno — vesela in zavahna, kakor navadno, vendar ni kazala njenega veselosti tiste odkritosti in prirostosti, kakoršno dobimo le pri takih nedolžnih, nepopacerih mitih.

Dober opazovalec in poznavalec opazil bi bil na vedrem obzorju njenega visokega čela tanke, bele meglice.

'A še nekaj nenavadnega je bilo onega dne pri Anici. Drugkrat prinčesa je namreč vselej s paše sopek cvetlič ali jagod, onega dne pa je prišla domov s praznimi rokami.

Mati Grudnovka je zapazila takoj spremembu na hčerkki. Zato jo je poklicala, koj popoludne k sebi v izbo ter jo začela izpraševati, izprva seveda o oddaljenejših stivareh, potem se je pa vedno bolj bližala pravemu središču.

Vendar, trdi starca, se ti je moral danes nekaj prineseti, ker vidim, da ni pri tebi docela vse, kakor je bilo!

— Ne boste čudni, mati, kaj neki se mi je moglo pripetiti?, vpraša Anica in se glasno zasmije: a prav ta smeh izdal jo je še bolj, ker ni imel navadne jasnosti in vednosti.

— Nikar se mi ne skrivaj, ptičica, ko te imam že v rokah. Sedaj sem sicer že stara, a nekaj bila sem tudi jaz mlada in tako vem, kako je s takimi

Ta vest je vsekako še prezgodnja. Dosedaj se ta ni ničesar ukrenilo za sklicanje prihodnje seje, pač pa se pojavlja v zbornici mnem, da bo mogola prihodnji teden sedanje zasedanje državnega zborna formalno odgodeno. Karakteristično za situacijo je prizor, ki se je doigral v zadnji seji železniškega odseka. Poslanec Mastalka je med svojim govorom omenjal tudi tarife čeških privavnih železnic. Ko ga je predsednik prekinil in opozoril, da to ne spada v razpravo, je Mastalka odgovoril:

Jaz moram te stvari sedaj in tukaj spraviti v razgovor, ker po mojem prepričanju ne bo več prilike, da bi o tem govoril v državnem zbornici."

V sredo popoldne se je razširila po državnem zbornici vest, da so avdijenca poljskega cesarskega namestnika, deželnega maršala in ministra Dulebe v zvezi z razpustitvijo državnega zborna. Namestnik Bobrzynski je sicer izjavil, da se pri njegovi avdijenci o razpustitvi državnega zborna ni ničesar govorilo, vendar se ta vest trdovratno vzdržuje. Poljski minister je prišel v zbornico in povedal, da je cesar v avdijenci izrazil svoje zadovoljstvo nad pričakovanim poljskoga klubja, da ne omogoči delovanje državnega zborna: cesar je še pristavljal, da upa na ugodni uspeh poljskega posredovanja.

Zvišanje tarifov na južni železnic.

Železniški odsek je v sredo razpravljal o posvetovanjih pododseka, glede povišanja tarifov južne železnicice. Poslanec Mastalka je hotel, da se resolučija, predlagani od pododseka, izreče nekaka nezaupnica, zato je železniški minister Wrba v svojih izvajanjih pripomnil, da ga veseli, da niso bili drugi člani pododseka tega mnenja, marveč da priznavajo, da se je nahajala vlada v stiski, kar obžaluje tudi on sam. Ne sme se prezreti, da so zakrivilo današnji položaj južne železnicice tudi socialno-politične odredbe državnih železnic, katerim se je morala pridružiti južna železnicica.

Glede vprašanja podržavljenja južne železnicice je minister omenil, da so težkoče tega vprašanja, ki se jih je mnogokrat priznavalo tudi v železniškem odseku, uprav velikanske in da se torej to vprašanje sedaj ne nahaja v aktuelnem stadiju. Pri sedanjem povišanju tarifov gre le za provizoričen pripomcek, ki ne more dovesti do trajnega saniranja finančnih odnosa družbe. Vlada pa stoji čim prej z južno železnicico v zvezo radi obširnejih odredb, tičodih se saniranja. Pri tem pa bo pred vsem potrebno, da pojde to začetno na roko posestniki obligacij.

Poslanec Ellenbogen je predlagal sledečo resolučijo:

Z ozirom na resolucijo, predlagano od pododseka, v kateri se obžaluje, da je železniško ministrstvo privolilo v povišanje tarifov južne železnicice, predlagajo podpisani: Železniško ministrstvo se pozivlja, da pred pretekom zacasno za dobo enega leta sedaj dovoljenega povišanja tarifov, poroča, zlasti železniškemu odseku o njenih namerah, v koliko se je ministrstvo oziralo na sklep odseka, da dolžnost saniranja pripada v glavnem upnikom.

Poslanec Šuklie je obžaloval, da se je uresničilo zvišanje tarifov, čeprav tudi samo za eno leto, in tako obtežilo dežele, po katerih vozi južna železnicica. Enoletni provizorični zvišanja se nikakor ne sme podališati. Pritoževal se je, da so na postajah od Spielfelda samonemški napisni in da se izklicujejo po starejši samo v nemškem jeziku. Priporočal je železniško črez jugovzhodno Stajersko, Kranjsko do postaje Herpelje v Istri. Na ta način bi dobili drugo zvezo s Trstom in Puljem, ki bi bila popolnoma neodvisna od južne železnicice.

mladicami, kakov si ti, ponaša se prav modro in zvito starka,

Anica se je tu res malo ustrašila, ker uverjena je bila preveč o materini vsevednosti. Obetavljala ni se kar nič več, temveč razkrila je materi vse, kakor pri izpovedi.

Povedala je, kako je čula Tineta rotečega se, da se ne bo nikdar ženil, raješ ne vo kaj, kako je blebel in rudol, ko je zagledal, in kako je zadnje ubezel v šumo kakor besen.

— In potem, vsklikne Anica, potem kaj sem naredila —

— No, — kaj — kaj?, povpraša mati skoro s strahom.

— Moja neumna veselost me je zapeljala, da sem se za njim glasno zasmjevala. Bog waruj, ako me je cul!, priporočovala je Anica, in videti je bilo, kako je žal.

— Kaj pa je potem, ako te je cul?, vpraša se srečno starca.

— Hotel me ne bo več, tudi že se oženi. Gotovo misli on, da sem se mu smofala iz ludibrij.

— In vendar bi jaz ne marala drugega, kakor ravno njega.

— No, no, saj ne bo tako hudo, kakor si domišljajoš. On je male boječ in odvoden, to mi je pravil sam njegov oče. A zakaj nisi govorila z njim, ko je prisel k теб!

— Misliš sem, da se ne spodbobi, da bi jaz pričela pogovor, zato sem čakala, da prične on, se opravičuje Anica.

Bala si se torej, ne-k?, povzame brž starca besedo.

Po daljši debati je bilo sprejetje poročilo pod odsekoma z resolucijo Ellenbogena in drugimi resolucijami vred.

Ogrska kriza.

Budimpešta, 11. novembra. Včeraj ob 11. uri dopoldne se je sešel pod predsedstvom dr. Wekerle ministrski svet, katerega so se udeležili vsi ministri in ki je trajal pol drugo uro. Dr. Wekerle je izjavil, da je sporočil ministrskemu svetu uspehe svoje avdijence pri cesarju, kakor tudi, da želi cesar sprejeti ministra Košuta in Andrašija. O ministrskem svetu samem je dr. Wekerle izjavil, da ni prišlo še do nikake odločitve, ker tudi na Dunaju ni padla končna odločitev.

Košut in Andraši se podasta na Dunaj in bo sta najbrže že v soboto sprejeta od cesarja.

Nek cesarjev zaupnik, ki stoji izven strank, je potrdil, da je dr. Wekerle v svoji zadnji avdijenci sprozil vprašanje, katero koncesijo bi bil vladar pripravljen dati Ostrom: Te koncesije pa ne zadostujejo Justihu in njegovim privržencem, ker niso nacionalne pridobitve, ampak imajo samo namen služiti v dosegoo moči nekaterikov. Spomladi, ko so se vršila pogajanja z Luksembrom, bi se skoraj doseglo sporazumljene, ko bi ne bil Košut tako trdovraten. Če pa bampna skupina sedaj ne dobi v roko moči, ji bodo vse koncesije premale in brezpomembne.

Košut izstopil iz neodvisne stranke.

Budimpešta, 11. novembra. Danes popoldne se je vršila z veliko napetostjo pričakovana konferenca neodvisne stranke, v kateri je padla odločitev med Košutom in Justhom. Tačaj, ko se je konferenca odvirkala, je pričel govoriti poslanec Holló, ki se je toplo zavzel za samostojno banko in druge zahteve Justhovih privržencev in stavil tozadovne resolucije.

Za njim je preciziral Košut svoje stališče.

Nato se je vršilo glasovanje. Hollóva resolucija je bila sprejeta s 128 proti 74 glasom.

Košut je nato izjavil, da odstopi kot predsednik stranke in da bo ustanovil novo Košutovo stranko. Po tej izjavi je s svojimi pričasti zapustil dvorano.

Fcm. Varešanin — guverner Bosne.

Iz Dunaja in Budimpešte dohajajo vesti, da bo sedanji deželnji šef in generalni nadzornik že Fm. Marijan pl. Varešanin imenovan za guvernerja v Bosni in Hercegovini, kakor hitro bo proklamirana ustava. Nekateri pa hočejo vedeti, da se bo to v najkrajšem času zgodilo, ker so Madžari ves upor proti publikaciji ustave pred vpoklicanjem delegacije že opustili.

Nov mažarski škandal v Bosni.

Letečje leto je imelo sarajevske korne poveljništvo oddati več svojih gradbenih del za proračunano sveto Štirih milijonov kron. Med drugimi ponudniki se je nahajala tudi madžarska tvrdka bratov Grünwald, ki je znižala ponudbo za celih 1 115 000 kron. Grünwaldi so seveda dobro vedeli, kaj namehravajo — saj so bili gotovi, da bodo kot mažarsko podjetje dobili v času sile dovolj visokih zaščitnikov, ki bodo skrbeli za to, da bo ostala pogodba po godba, a oni bodo delali, kakor jim bo velela lastna korist. In povelenjstvo je šlo res na limanice in jum oddalo dela, dasi je bilo tudi za strokovnjaka na prvi pogled jasno, da taka ponudba ni mogla biti realna. Zle posledice tega neprevidnega in nepremišljenega koraka kornega povelenjstva so danes že očividne. Giasom dogovora bi morale biti vojaška lopeta do 1. decembra gotove in stavljene vojnemu erarinu na raznolago; toda dela niti do polovice niso izgotovljena, kar pa je napravljeno, je iz tako slabega materiala, da se že danes lahko reče, da bo moral vojni erar 2–3 leta za poprave šteiti zoper en milijon kron. Sedaj so stopili v akcijo zaščitniki mažarstva, ki podpirajo Grünwalde v njih prošnji, da se poenal za zakasnjenje zgradb, ki je v dogovoru določen s 100 kronami za vsak dan in vsak objekt, zniža, obenem pa da se naknadno poviša gradbena svota za 1 milijon kron! Da bodo Grünwaldi uspeli, si lahko mislimo, in židovsko-mažarski kapitalizem si bo mel roke nad izvrstnim kloštom. Tačaj uvajajo Madžari svojo gospodarsko akcijo v Bosni, in v tej smeri bodo nedvomno nadaljevali.

Srbsko posojilo.

Iz Pariza poročajo, da so pri novem srbskem posojilu v znesku 150.000.000 udeležene tudi ruske banke. Udeležba Rusije pri tem posojilu je očvidno naperjena proti Avstriji. Del tega posojila bo uporabila Srbija za oboroževanje, katero se pridno nadaljuje. Politična tendenca tega je jasna in ne da se prikriti, da se Srbija od zunaj napeliuje k oboroževanju. To posojilo je dokaz, da Srbija ne dobiva od drugih držav samo moralno, ampak tudi gmotno podporo.

Krečansko vprašanje.

Carigrad, 9. novembra. Okrožnica, ki jo porta poslala krečanskim zaščitnim vlastim, naglaša potrebo definitivne rešitve krečanskega vprašanja, ki je za Turčijo življensko vprašanje. Sedanji trenutek je za rešitev vprašanja najugodnejši. Okrožnica se obrača proti agresivnemu vedenju Grške. Turčija odločno odločeni vsako odprto ali prikrto

udeležbo kake tretje države v upravi Krete. Nevarnosti neugodnega položaja se zamorejo odstraniti le, ako se na otoku ustanovi stalni režim, ki bi bil seveda avtonomija pod tursko suverenostjo.

Francoska volilna reforma.

Francoska zbornica je sprejela novo volilno preosnova po proporcionalnem sistemu. Za ta sistem je glasovala večina socialistov, demokratov, republikanci, cela desница, in 69 radikalcev. Minister Millerand, ki se je nedavno pred volilci izrekel za proporcionalni sistem, se je odtegnil glasovanju.

Mnogi listi se, naravnost, čudijo, kako da je večina glasovala za ta sistem. Pišejo, da so mnogi poslanci to storili iz strahu pred velikimi uspehi, katere je dosegla po dejeli struja za proporcionalni sistem.

Končno so pa preklicali svoje prejšnje glasovanje s tem, da so glasovali za zaupnico vladi, katera noči ničesar slišati o volilni reformi. Sicer je vlada dobila zaupnico, vendar pa lahko dejstvo, da se je izrekla večina zbornice za proporcionalni volilni sistem, podkoplje po celi dejeli ugled vlade, ki je proti volilni preosnovi.

Francoski predsednik odstopi?

Francoski listi poročajo, da namerava predsednik Fallieres v začetku prihodnjega leta odstopiti in sicer v prvi vrsti iz zdravstvenih ozirov. Je pa tudi javna tajnost, da Fallieres ne ljubi preveč družabnih dolžnosti, katerih mu malaga njegovo visoko mesto. Ta okoliščina bo najbrže tudi precej pripomogla do njegovega sklepa. Njegov naslednik bo najbrže sedanji predsednik zbornice Brisson.

Kuropatkin o razmerju med Avstrijo in Rusijo.

General Kuropatkin živi sedaj na svojem posestvu Sušurin v pokovski guberniji in se bavi s historičnimi deli. V pismu petrograjskemu dopisniku lista „Rusko slovo“ oporeka ta govorici o pogovoru, ki naj bi ga bil on imel z nekdanjim avstro-ogrskim načelnikom generalnega stava, grofom Beckom, o balkanskih stvareh. Vzrok postanka te govorice vidijo v nekdanjih svojih izjavah o razdelitvi sfere interesov na balkanskem polotoku.

Kuropatkin izjavlja v omenjenem pismu:

„Jaz sem bil izrekel mnenje, da je Rusija že pred 30 leti, še pred turško vojno, priznala, da Srbija in Bosna s Hercegovino spadajo k steri upliva obdonavske monarhije. Pogajanja o tem so pričela v sčasnidi 1870 v Reichstadtju. Polkovnik Barensev priča v svojem delu „Iz minolosti“, da se je naš (ruski) poslanik na Dunaju Novikov, dne 16. decembra 1876 izjavil v smislu, da bi bilo želeli, da si Avstro-Ogrska osvoji Bosno in Hercegovino.“

Kuropatkin spominja nadalje v svojem pismu na znani članek, ki ga je Hamateux priobčil v oktobru 1908 v „Revue de Deux Mondes“, ter citira iz tega članka to-le mesto: „V pričakovani vojni je bil še v juliju 1876, povodom sestanka obeh cesarjev, sklenjen v Reichstadtju sporazum med Rusijo in Avstro-Ogrsko. V tem sporazumu se je Avstro-Ogrska obvezala v neutralnost; zato pa se je Rusija odvezala od Srbije ter je privolila Avstro-Ogrski, da v slučaju potrebe okupira Bosno in Hercegovino.“

V popolnitvje je izvajal Kuropatkin: „Na berlinskem Kongresu je slednjie Avstro-Ogrska prejela evropski mandat, da Bosna in Hercegovina vojaški zasede ter jo upravlja. Knez Gorčakov je menil, da mora to vprašanje zadobiti označenja le v nastopnih besedah, postavših pozneje historičnimi: „Rusija ni interesirana na stvari.“ Čemu smo torej v letu 1908 delali toliko hrupa radi bosansko-hercegovskega vprašanja? Saj je vendar že pred 30 leti padla odločitev v smislu, da bo Avstro-Ogrska tam gospodari. Nas je torej užalila reforma aneksije in ne je bilo stvar. Ali tudi pri tem bi nas moralno poznanje zgodovine poučiti, da se balkanske stvari že skoraj 30 let razvijajo brez udeleževanja Rusije, da celo protinjenim nazorom. — Leta 1885 je prišlo do združitve Rumelije z Bolgarsko brez udeležba Rusije: v istem letu sta se Bolgarska in Srbija medsebojno bojevali, ne da bi se zmenili za mnenje Rusije o tem; v letu 1897 so Turki premagali Grke, ne da bi bili vprašali Rusijo, da li pričoljne v to vojno: v letu 1908 se je končno Bolgarska proglašila za kraljestvo, ne da bi iskala poprej privoljenja od strani Rusije. Avstro-Ogrska je glede Bosne in Hercegovine le isto storila. A sedaj se kar naenkrat čutimo užaljene?“

Drobne politične vesti.

Na Grškem se je položaj zoper znaino posetril. Moštvo treh oklopnic se je uprl proti častnikom, katere je poslala vojaška liga kot kontrole. Vlada je razorožila vse vojne ladjice.

Portugalski kralj Manuel je obiskal španskega kralja Alfonza. Tem povodom je bil dvojni obed, pri katerem sta si kralja drug drugemu napila v prisrčnih besedah. Oba kralja sta prisostvovali vojaškim vajam garnizijs v Carabanchelu.

Abesinskomu kralju Meneliku se zdravje boljše. Po dejeli je pričelo za časa, ko so obupali nad zdravjem Menelika, vreti, sedaj pa so zoper nastale normalne razmere.

Združene države. Vojno ministrstvo je imenovalo komisijo, sestavljeno iz častnikov, katera naj si natančno ogleda panamski kanal in konstant-

tira, katera mesta bi bila najpripravnješa za ustrebe. Ministrstvo namerava namreč ta kanal utrditi.

Nemški poslanik v Carigradu, baron Marschall, misli v kratkem odstopiti. Njegov naslednik bo najbrže Kinderlen-Wachter.

Mohorjani! Ko sprejmete letošnje knjige Družbe sv. Mohorja, darujte vsak po svojih premoženjskih razmerah za naš narodno-obrambni sklad!

Raznoterosti.

Slobodna šola je očvidno po okusu „Narodnega Dnevnika“. V četrtekovi stavlja prinaša spis o francoski svetodni šoli ter ga dava iz Pariza. Morda je tisti F. B. — zakaj se nekdo ne podpiše s poimom imenom? — res v Parizu. Vendar se iz tega dopisa to ne specifiča, ker spis ne vsebuje nič posebnega, kar ne bi bilo že itak znano.

Ce meni „Narodni Dnevnik“, oziroma njegov dopisnik, da bo ta ali druga njegova misel tudi koristna v nas Slovencih, pričakuje najbrže te koristnost od tretjega znaka novodobne francoske šole, to je od njene brezkonfesionalnosti, zakaj prvi in drugi znak, obvezni in brezplačni šolski pouk, je že pri nas daje upeljan nego na Francoskem.

Nad vse mu torej ugaja brezkonfesionalnost. Piše namreč: „Konečno je moralnost moderna šola tudi brezkonfesionalna, kajti samo na ta način se je moglo obrniti duh (krasna slovenština!) nove generacije daleč od temnih senč (strašno!) preteklosti k svetli luči moderne kulture.“

Petindvajset let že dejela francoska šola ter izvršuje svojo naloge, da obrača človeka od temnih senč preteklosti k svetli luči moderne kulture. Ali pa je morda s tekočim točno moderno kulturo tuji prinesla ljudstvu svetlo luč prave sreče in resničnega blagostanja? Mesto blagostanja in zadovoljnosti vlada v vseh slojih francoskega naroda nezadovoljnost, v nižjih slojih pomanjkanje, povsod upornost, ki spravlja francosko republiko v veliko nevarnost.

Dopisnik „Narodnega Dnevnika“ povedarja, da je francosko ljudstvo že sprijaznilo s slobodno šolo. Sprijaznilo se je, ker se je moralno sprijazniti. Nikjer ni namreč toliko nasilnosti in toliko despotizma, kakor ravno v dejeli „svobode“, kjer so fransoni vzeli celo svobodo v svojo last ter kot pravi svobodomislici in svobodljubji zapisali krščansko šolo in cerkev, redovnike in duhovnike pa tiral pred mejo ali pa v ječe. Vsak pojav krščanske obrame med ljudstvom ti nesramni in krivični mogeti zatirajo z globo in ječo. Kako se torej ljudstvo ne bi sprijaznilo z novimi nekrščanskimi uredbami?

Da bi se bila tudi katoliška cerkev sprijaznila z brezkonfesionalno šolo, to ni res. F. B., ki bi va v Parizu, je torej o francoskih razmerah prav slabo poučen. Vedeti bi moral, da so francoski škofje pred nedavnim izdali skupen pastirski list, v katerem z vso resnobo in odločnostjo obsojajo moderno brezkonfesionalno in brezversko šolo ter preti do duhovnimi kaznimi tistim staršem, ki v take šole posiljajo svoje otroke.

Ker dobro podučeni dopisnik gleda francoske razmere na lastne oči, bo gotovo tudi znał kaj povestati o blagodejnih uspehih slobodne šole v nравnem oziru. O tem, kako vsled nenevnosti staršev pada od leta do leta število rojenj na Francoskem, vsled cesar preti francoskemu narodu pogn. Nadalje o tem, kako strašno je v zadnjih letih poskočilo število zločinov med mladino. O tem piše v „Nar. Dnevnu“, monsieur F. B.

Moralno propagice se vsljujejo za varlike čednosti. Kakor je slabo, če se napravi kozla za paznika na vrtu, tako, in še veliko slabša je, če si liberalci orisajo vlogo razsjejalca in branitelja čednosti in čistosti. Povrh se jih na še ta uloga tako poda, kakor kravi sedlo. Smejati se mora vsak pošten človek, ko vidi, kako se je te dni „Slovenski Narod“ vnemal za sveto čistost ter hridko tožil nad počiščanjem. Pohujšanje pa je dajal on sam. Brošura ljubljanskega škofa, ki obsegata pouk za ženine in neveste ter je pomotoma prišla v knjigotržtvu, se je takoj umaknila. Liberalci pa so padli po nji. Zbrali so te, z veliko resnobo in iz najboljšega namena pisane brošure nekatera mesta, izbrali jih iz zvezne z drugimi ter to, kar bi bilo lahko v iznodikanje, ker mu manika spreminjača resnoba in pobožna beseda, dali v posebni brošuri v Kranju ponatisniti. Ko so z razširjanjem te brošure umetno napravili počiščanje, pa so ti nesramni licemerci s svojimi rokami fleskali slupaj, zaokrožili oči in zajadikovali: Kakšno pohujšanje! Prezmejmo ljubljstvo! Uimevno je, da so tudi naddevičari okoli Narodnega Dnevnika čutili potrebo, zavzeti se za čednost in čistost, to se pravi, lomiti sijljurovno šolskem škofu in soditi o njegovi moralni. Svetujemo jim pa, da se bodo osmislili pred svetom, naj se potrudijo, predno sodijo o njem, koljega pobožnost in vzgledna življenje je sploh

priznano, da ga bodo tudi dejansko nadkriljevali v čestnosti in čistosti.

Dr. Ivan Omulec †. Včeraj zjutraj ob dveh je umrl v Ormožu gospod dr. Ivan Omulec, odvetnik, načelnik okrajnega zastopa itd. Pogreb se vrši danes popoldne ob starih. N. v m. p.!

† **Josip Markov**. Včeraj je nenadoma umrl v Ljubljavi urednik starorusijskega lista "Haličanin". Josip Markov. Pokojni je bil predsednik društva malorskih pisateljev in časnikarjev. Udeležil se je do smrti vseh slovenskih časnikarskih kongresov. Bil je svojim sodeželanjem vzor-moz.

Vojški duhovniki na konjih. Vojna uprava je določila, da dobe vojaški duhovniki pri gorskih cestah konje. Vpeljati se nameravajo tudi konji za duhovnike pri pehoti.

Novi teološki zavodi v Rimu. Dne 5. t. m. je bil svečano otvorjen in blagoslovjen novi papežev biblijski zavod, ki se nahaja v "Collegio Leoniano" v Rimu. Po svečani službi božji so položili profesorji tega zavoda v kapelni svečano veroizpoved, a za tem je imel rektor biblijskega zavoda P. Fonck pozdravni govor, v katerem je orisal namen novega biblijskega zavoda, kateri je po želji sv. očeta osnovan. Zavod je osnovan za osemdeset štušateljev vseh narodnosti, redov in kongregacij. Dosedanji dominikanski kolegiji sv. Tome je sedaj razširjen in na novo organiziran ter je dobil ime "Collegio Angelico Internationale". Profesorji za ta mednarodni dominikanski zavod so pozvani iz vseh provincij dominikanskih. Na čelu zavoda je regens P. Sadoe Szabo iz avstrijsko-ogrsko redovniške provincije, ki je bil dosedaj predstojnik študijev v Gradcu.

Stara sleparija. Nemci in nemškutarji vedno podarjujo: Kaj se bo slovenski otrok slovensko učil, saj tako od doma zna. Ta rešek pred nami je ponosa vreden, ker pravi, da pridejo Slovenci na svet že študirani. Nemški otrok zna svoj materni jezik tudi od doma, pa se ga uči po šolah naprej celih 8 do 12 let, da na celi gimnaziji in realki in ga velikokrat še ne zna. Ako se tedaj reče, naj se Slovenec ne nabi svojega maternega jezika v šoli, takoj je to zavist, da bi Slovenec preveč znał, in vsak, kdor nima plank pred očmi, mora spoznati, da je to sama sleparija.

Na otrpanju hrbtnega mozga (poliomylitis) je zbolelo pri nas na Stajerskem od meseca juna sem 419 oseb. Letos se je občes opazilo neko naraščanje te bolezni, ki se zlasti med mladino močno pojavlja. Prvikrat je v večjem obsegu nastopila ta čudna bolezna v lipniškem trgu samem. V kratkem času se je pa razširila z nepojmljivo hitrostjo po celiem Srednjem Stajerju. Pri deci je posebno na to paziti, da je toplo oblečena in da se ne prehladi, zlasti noge.

Gradnja Strosmajerjevega spomenika. V pondeljek so imeli odborniki "Društva inženirjev in arhitektov" sejo, na kateri se je razpravljalo o zadevah za zgradbo Strosmajerjevega spomenika. Odbor je sklenil, da se ima spomenik postaviti pred jugoslovansko akademijo v Zagrebu. Gradivo in osnutek se prepusti najprej samo umetnikom. Ožji odbor se naj sestavi iz treh domačih umetnikov in jednega slovenskega kiparja in arhitekta. Za napravo načrta se smejo pogajati kiparji, slikarji in arhitekti iz Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Bosne in Hercegovine. Nagrada za najboljši načrt za spomenik je 5% od celega nabranega denarja.

Novi podžupani v Pragi. Za nova podžupana praska občinskega sveta sta bila izvoljena pristava Ša Mladočehov inženir Jan Seifert in Vaclav Kaslicky.

Poštarice — gospe. Osrednje društvo avstrijskih poštaric na Dunaju je vložile na trgovinsko ministarstvo spomenico, v kateri se prosi, da bi se poštaricam v vseh avstrijskih deželah priznal naslov "gospa", ne glede na to, so li omožene ali samske. Vlogi se poudarja, da so večja poština ravnateljstva na Dunaju, v Gradcu, Lincu in drugod že ugodila tozadnji želi.

Ponarejene poštne nakaznice dajo zadnji čas poštnemu ravnateljstvu v Gradcu in na Dunaju precej opravka. Nakazani so zneski od 800 do 900 K in sicer na različne osebe. Oddajni nečat na nakaznicah je zaznamovan z besedo Ribnica. Za koliko je bil poštni erar osleporen, se sedaj še ne ve za gotovo.

Kaka bo letošnja zima? Neki meteorolog na Francoskem trdi, da so bile najhujše zime one, katerih število se končuje s številko 9 ter navede tudi več takih zim. Zaradi tega prorokirje tudi za letos jasno hudo zimo. Bomo videli, če ima prav.

Vzrok Schillerjeve smrti. Ruski šaljivec Gogolj, ki je imel Nemce posebno na piki, se je nekoč pogovarjal s svojo znanko. Ta mu je rekla: "Vi vedno napadate Nemce in vendar je Schiller tudi Nemec!" — "Schiller", ji odvrne Gogolj, "je takoj, ko jo spoznal, da je Nemec, vsled žalosti umrl. Steli vi mislili, da je na čem drugem umrl?"

Ure na klobukih, seveda ženskih, bi rade vpletale nekatere eksentrične dame v New-Yorku. Praktično za ženske same to gotovo ni, ker itak ne morejo pogledati na uro na klobuku. Za moške bi bilo pa to dobro, ker bi jim ne bi bilo treba segati v žep po uro, ampak bi se ozrl kar na kak ženski klobuk. Tudi jarne ure bi po tem lahko odpadle, ker je žensk vedno toliko na cesti, da ne bi človek prišel v zadrgo, ako bi hotel zvedeti, koliko je uro. Glavni namen teh ur je na seveda, da na ta način ženske opozarjajo na svoje moderne klobuke. Pa tudi nov izgovor bodo dobile dame z urami na klobukih, ki se rada gledajo v zrcala in izložbena okna, češ, saj gledam samo, koliko je uro. Ženske so pa res iznajditive.

Castna doktorija graške juridične fakultete sta postala profesorja na vseculjšču v Oxfordu Artur Hunt in P. Grenelli.

Iz pošte. Alojzija Sticklinger je imenovana za poštno oficijantino 2. razreda v Hočah.

Proti obdačenju sodavice. K finančnemu ministru Bilinskemu je prišla deputacija sodovčarjev iz vseh avstrijskih dežel se mu je pritožila proti nameranemu obdačenju sodavice. Positivni vseh davka ne bo velik, vsled davka mnjina podrazumevajo sodavice pa bi pomemalo za to obrt pravo katastrofo. Sodovčarji so izročili finančnemu ministru obširno spomenico. Bilinski je odgovoril, da ni še nič gotovega glede tega davka, ker se bo tem pečal še parlament. Ijer bo časa in prilike dovolj, da se stvar vsestranski prouči. Obujnibil je, da bo spomenico pazno študiral in uvaževal razlage, ki so v nji obsezeni.

Na svetovno razstavo v Bruselj. Z Dunaja razposiljajo vabila za potovanje na svetovno razstavo v Bruselj, ki bo prihodnjo leto. Viaki bodo odhajali z Dunaja dne 6. junija, 11. junija in 8. avgusta.

Štajersko.

Mariborske novice.

Občinske volitve. Sinoči so mariborski nemški nacionalci v kazini postavili za treji volilni razred, ki voli dne 17. t. m., sledče kandidate: dr. Schmiderer, zlatarski pomočnik Binder, železničar Fischer, lončar Heritschko, brivec Kral, izdelovalec žganja Landler, gostilničar Matzhold, železnički uradnik Opalka, inžiner Perko, mehaniker Schmiderer. — Samoobsebi se raznme, da noben zaveden Slovenc ne bo volil teh kandidatov.

Mesto vadniškega učitelja je razpisano na tukšnjem moškem učiteljsku s početkom 2. tedaja 1909/1910. Slovenski prosilci, ki ste usposobljeni za 3 skupino nene trdne mesečanskih sol, vložite nemudoma prošnjo. Zadnji rok je 8. decembra. Prošnje naj se vlagajo na štaj. dež. šolski svet.

Zima se bliža in žno seveda tudi tatori zimskih snkenj. Dne 8. novembra dopoldne, ko je posreček Franc Kuster opravil v stolnem župnišču in je svojo zimsko snknijo pustil v predsohi, mu je bila ta ukradena. Ker prihaja v župnišče nekaj beračev, si je najbržje kateri izmed njih prilastil snknjo.

Ni imel sreča. Briven Ivan Radolič je bilo v sredo popoldne ukraden kolo, katero je postavil za hip pred neko gostilno v Schmidererjevi ulici. Tat se je peljal v Stndence in je tam skušal v neki gostilni prodati kolo za 50 kron. Kupec pa si je izgovoril, da hoče kolo najprej poskusiti in denar izročiti še le drugi dan. To pa tatu ni bilo povseči in zato je ponudil kolo drugi osebi za 30 kron. To je pa vzbudilo sum in ko je tat to opazil, jo je potegnil pred kolesa. Dosedaj tatu še niso izsledili.

Iznred sodišča. Z nožem je napadel 22. minulega meseca 61 letni kolar Franc Eger v neki gostilni na Koroški cesti vodo Karolino König. Prepirlala sta se, na kar mn je König prisolila zaušnico. Eger je v razburjenosti potegnil nož iz žepa in večkrat ranil vodo, ter jo telesno poškodoval. Za ta junaški čin je dobil 4 mesece. — Poceni sta si hotela nabaviti les za knjavo zakonska Domjan in sta imala iz grajskega gozda v Dornovi les ter napravila škode do 50 kron. Boljša polovica je dobila prisojene 3 mesece, mož pa tri tedne. — Radi malenkosti sta se sprla v St. Lovrencu nad Mariborom dñinar Franc Ranznik in Janez Lešnik. Med prepironjem je Ranznik Lešnika sunil z nožem v obraz in mu zadal težko rano. Sedel bo 4 mesece.

Francu Grabnerju, steklarskemu pomočniku, so se zlati prstani preveč priluhili, zato je vkradel Francu Bernhardu iz Maribora tri prstane iz zaprite omare. Ko so ga zasačili, so našli še vse pri njem. Obsodili so ga dva meseca. Hlapec Selinček v ljutomerskem župnišču je okradel župniškega ekonoma Pihlerja in mu odnesel telovnik in snknjo, 4 pare spodnjih hlač in dve srajci, vse skupaj v vrednosti 40 kron. V Mariboru je povrh ukradel še eno snknjo s hlačami, en par čevljav in nekaj denarja. Selinčeka poznajo že oblasti kot izvanrednega tatu oblek. Zaprl so ga na 8 mesecev. — Brezdelni dñinar Franek Trnnk v Strmcih je zelo surovо ravnal z stariši, jim vse razbil doma in jim še celo grozil s smrtnjo. V osmih mesecih zapora se bo menda že toliko spamečoval, da bo spoštoval stariše. — V gostilni se je razjezik Andrej Filipič, kajžarski sin iz Zupetino in je grede domov brez vzroka oklopljal čevljarskega vajenca Ivana Vrhnika, njegovega mojstra Pncka in pa Jakoba Dajnka je z nožem ranil v roko. Da se mu jeza ohladil, mu je sodišče prisodilo šest mesecev zapora.

Celjske novice.

Nadomestne volitve. Pri nadomestnih volitvah za deželnih zbor, ki so se vrstile pretečeno sredo, je bil izvoljen nemški nacionalec, graški zdravnik dr. Negri, rodom Čiž. Dobil je 489 glasov. Protikandidata ni bilo. Celjski Nemci res nimajo sreča s svojimi kandidati. Preje Hanns Woschnagg, recte Ivan Vošnjak, bivši Sokol, sedaj pa Negri, kojega oče je v svoji mladosti nosil višnjeve hlače in rujavi, volnati jopič, stari oče pa prodajal jesih, ali pa morebiti hrdil oziroma z dnuščakom.

Celjsko društvo za varstvo otrok hvaležno priznava, da nahaja vedno več zanimanja med občinstvom. Oglašajo se obrniki, ki so pripravljeni vzeti take zapušcene fante za vajence, oglašajo se pa tudi usmiljene rodilne, ki vzamejo take sirote za svoje. Zopet imamo slučaj, ko ima priden, toda ubog vdovec tri otroke, med temi 4letnega fant, ki bi ga resil iz velike revščine, kdor bi ga hotel sprejeti za svojega. Sploh bi bilo želeti, da se pri društvu oglašajo tisti sami, ki bi se hoteli zavzeti za take zanesljive in osiroče otrocke. A tudi društveni zaupni-

ki iz celega celjskega sodnega okraja naj vse take slučaje redno naznavajo odboru v Celju. Odber se poča z misijo, ustavoviti v bližnji bodočnosti za Gaberje otroško zavetišče. V Gaberjih stanuje na stotini delavcev, ki so ves dan v tovarnah, docim so otroci prepusčeni večinoma samim sebi. Takim otrokom nuditi po dnevu zavetišče in nadzorstvo, bi bila lepa in potrebnna naloga. Nadalje boče društvo uvesti nadzorstvovanje tistih oseb, ki imajo na reji dojence, posebno onih, ki se v tem skor obrtno pečajo. Pri tem prosi posebno sodelovanja požrvovalnih žen in pričakuje, da se mu same javijo. V prvi vrsti pa je treba kakor povsod, tako tudi tukaj, običajno denarne podporo. Naj si šteje vsak v dolžnost, biti član tega človekoljubnega društva. Članarina iznaša za celo leto le 2 K, in se pošilja na blagajnika, g. Antona Kolence, trgovca v Celju.

Umrla je v sredo na Smiklavškem hribu vodo po bivšem doigretinem celjskem profesorju Oresniku. — Rajnka je dočakala visoko starost 87 let. Zapustila je precejšnje premoženje, a brez oporeke.

Vojški kumis v celjskih vojašnicah je neki zelo ten in slasten. V njem se nahajajo pravi eksemplari lepo rejonih črvov. V prepočetom pa boje na nekaterih mestih kar mrgoli živih črvčkov. Seveda za slovenske fante je vse dobro.

Okraino glavarstvo namerava z novim letom zopet izdajati svoj uradni list, če se zgodi dovolj odjemalcev. List bo pisan tudi v slovenskem jeziku.

Nemško športno društvo se je, kakor poroča včerajšnji uradni list, prostovoljno razšlo.

Stražniki med seboj. Pred okrajnim sodiščem se je vrnila razprava proti celjskemu policiju Janezu Schwarzu, katerega je tožil njegov tovariš, znani policist J. Gračner radi razčiščenja časti, ker je Schwarz pisal Gračnerjevi ženi anonimno dopisnico, na kateri jo pozarja, da se njen mož vlaži z drugimi ženskami po mestu. Schwarz je sicer tajil vendar sta pa dva izvedenca potrdila, da je pisava na dotedni dopisnici od njegove roke. Schwarz je bil obsojen na 70 krov globce, oziroma sedemnajstnajst zapor.

Ptujske novice.

Vero prodajajo nekateri ptnjski nemškutarji. Za pristop k protestantizmu plačujejo od 20 krov naprej. Kdo bi rad imel donar, je treba lo da pove, koliko ga potrebuje, da se popolnoma odtrga od katoliške cerkve in dobi ga!

Napad na avtomobil. Avtomobili so za popotnike in voznike precej velika nadloga. Količinkat se pripieti, da se splašijo konji in zgodi nesreča. Zato se ni čudi, da jih ljudstvo ne mara. Kljub temu je pa obsojanja vredno, da se po nekod vršijo napadi na avtomobile. Tako so pri Ptuju te dni napadli otroci s kamnjem avtomobil nekega Gradčana. Kakor smo izvedeli, je prav ta avtomobil napadel pri Pesnici nek voznik in udaril avtomobilista z bicem. To je velika posmrvelost in zmožen jo je le tak človek, ki zajema svojo oliko iz ptnjskega "Stajerja". In res so pri tem vozniku našli v ženi eden izvod "Stajerca".

Občinski svet je imel v sredo sejo. Podelil je gostilničarsko koncesijo Mariji Wessely, dovolil, da se prenese žganjarna Leskoseka v Pirichovo hišo; za ubožnega očeta je bil izvoljen Wolf; dve osebi ste dobili domovinsko pravico; za nemško šolo v Hrastniku se dovoli 50 K (saž. jih Ptuji sam krvavo potrebuje). Op. st.); občinski lov se je oddal zopet ptnjski lovski družbi pod dosedanjimi pogoji. Javni seji je sledila tajna.

Požar. V Gorini vesi je ugonobil v nedeljo po poldne požar poslopje Antonia in Marije Pišec. — Kako je egen nastaj, ni znano. Škoda je zelo velika, ker ni bilo mogoče rešiti prav ničesar. Pogorelca sta zavarovana le za neznatno svoto.

Drugi kraji.

Sv. Peter pri Mariboru. (Zločin?). Na Martinovo predpoldne našli se v Dravi pri "berlu" neznanu žensko, okoli 60 let staro, mrtvo, z zarezanim vratom. Ali se je zgodil zločin, kje in kak, ne ne more dognati. Ljudje pravijo različne stvari, vendar pa primanjkuje vsakega sledu.

Razvajanje. Dolgo sem molčal, pa ker vidim, da se naš "feuerber auptman" Tina Pukl vedno više vspenja in že z interari drži, sem primoran javnosti nekaj iz njegovega življenja povedati in sicer to je: Tina je bil pred leti služa v mariborskem bogoslovju, kjer se je prav verno in kristjansko obnašal. Ko pa je dosegel več časnih služb, je pa pričel postejati ponosen in se je čisto izpremenil. Začel si je misliti, da večjega gospoda ni, nego je on, kar tudi sledče dokazuje. Pred par leti je umrl v Selnici ob Dravi in tam požarne brambe. Spremljata se je nedeležila tudi depnacija tukajšnje požarne brambe pod vodstvom Martina Pukla. Ko zagleda naš "feuerber auptman" pri pogrebu, od bogoslovja njemu znanega gosp. žup. Hrastelja, se poda k njemu in ga sledče pozdravi: "O doher dan gospod župnik, glejte kaj smo mi postali, jaz sem "feuerber auptman" v Razvjanju. Vi pa župnik". Mislim, da to zadostuje, da bo ljudstvo znalo, kaj Pukl o sebi

pa niti ne izdamo, kaj se bo na veselici videlo in zavživalo. Pridite torej domačini, pa tudi rojaki, rojakinje od blizu in daleč dne 14. novembra v St. Ilij. Dajte s tem, da dojdete v velikem številu, nam v vednem trpkem boju stoljetim obmejnem Slovencem novega poguma, novega veselja do boja z narodnimi sovragi! Kdor se pa ne more našemu vabilu odzvati, pa naj se na primeren način spomni Sentiljskega doma! Začetek veselice točno ob pol 4. uri popoldne.

Gornja Sv. Kunjeta. Petinpetdesetletni krojač Tomaz Tratbas je nenadoma zblaznil. Prepeljali so ga v opazovalnico za umobolne v Graidec.

Umrla. Umrla je v Podpredi dne 11. t. m. mati rajhenburškega g. župnika — Neža Cerjak. Pogreb bude v soboto popoldne. Bodti ji zemljica hukta!

Konjice. V noči od 8. na 9. t. m. je umrla v Kacenku (prihovška fara) blaga žena Jozefa Ratej p. d. Stefflačka. Daled znana ranjka je bila mati g. komisarja pri c. kr. glavarstvu v Celju, dr. Rateja in orožniškega postajevodje v Sv. Tomazu pri Ormožu. — Blaga slovenska gospodinja, podivaj v miru!

Slov. Bistrica. V nedeljo pomoči je izbruhnil ogenj pri posasniku Jožefu Bašiču in unišil hišo, kakor tudi gospodarsko poslopje z vsemi poljskimi pridelki in orodjem. Skoda, katero je napravil požar, je le deloma pokrita z zavarovalnico. Kako je ogenj nastal, se gotovo ne ve, mislijo pa, da vsledišker, ki so iz dimnika padle na streho.

Smarje pri Jelšah. Pol leta deluje naša kmečka hranilnica in posojilnica. Prometa ima 85.090.—K. To je gotovo mnogo za prvega pol leta, in to še v trgu, kjer obstoji že druga posojilnica. Denarja se je vložilo od 61 vlagateljev 25.211 K. Izposodili smo 37 strankam 21.556 K. Veš odvišen denar je naložen drugod pledonosno. Vloge obrestujemo po 4%. Posajila se dobijo pri nas na poroke ali vknjižbo po 5%, in sicer takoj z mnogo manjšimi stroški, kakor drugod, ker se celo kolekuje ceneje. Delež iznaša samo 2 K. Menim ne poznamo, ker imamo rafajznowko. Vknjižbe, izknjižbe, konverzije itd. se dela vse brezplačno, kupijo se le predpisani kolekci. Kmetje, podpirajte svojo kmečko posojilnico! Uradni dnevi: vsak četrtek, nedelja in praznik, ter vsak sejmski dan. Svoji k svojim!

Dramlje. Porotnike lovi na svoj lim „Stajerc“ da bi ga oprostili pri novi obravnavi meseca decembra. „Stajerc“ šteje župnika „med one politikujoče duhovnike, kateri so v dnu srca sovražniki šolstva“. Temu nasprotuje sam „Stajerc“ na drugih mestnih člankih. Piše namreč: „Sovraštvo Ogrizekovo je pričelo zaradi tega, ker je učiteljeva žena brez izkušnje v slovenščini postala učiteljica za ročna dela.“ „Stajerc“, pojdi gledat 109. člen šolske postavke da mora biti vsak učitelji izkušen, če hoče dobiti službo. Ker ni bila učiteljeva žena v slovenščini izkušena, ji jo krajni šolski svet po postavi in pravici, brez sovraštva smel službo odreči. Tukaj ni župnik kazal nič sovraštva do učitelja, ampak je nauk, šolo in šolsko postavo branil zoper učitelja.

„Stajerc“ pove dalje, da je župnik sovraštvo do učitelja klubal s tem, ker je v okrajnem šolskem svetu večkrat učitelja neosnovano napadal.« Kako neosnovano je bilo to napadanje, je pokazalo učiteljevo vpokojenje v sredi leta, in malenkostna penzija. „Stajerc“ priznava, da je učitelji večkrat prorisil, naj se ga premesti, ali tudi temu se ni moglo ustreći. Preudarimo to po pameti. Ako je napadal župnik učitelja neosnovano, to je po nedolžnem, in ga deželni šolski svet na njegovo prošnjo ni drugam prestavil, temveč poslal v pokoj, in to za malenkostno penzijo, potem sledi iz tega nevrgljivo, da je deželni šolski svet spoznal, da ne napada župnik učitelja neosnovano, ampak da se je zoper njega pritoževal iz polnoveljavnih vzrokov, kot veden ud krajnega šolskega sveta in kot skrben dušen pastir. Župnikovo sovraštvo do učitelja hoče „Stajerc“ izpričati tudi s tem, češ, da je župnik grozil oblasti, da ne bude več podučeval veronika, ako se Adamiča ne odpusti. To je nesramna laž, ker tega župnik ni nikdar storil. Sicer bo pa imel „Stajerc“ pred porotniki lepo priliko, da dokaze to svojo trditev. Sveda se mu dokaz, ne bo posredil.

Dobrni. Spominjam se, da smo brali pred par leti v časnikih, češ, dobrnska šola ne spada med najboljša v celiski okolici, kar se tiče učnih uspehov. Ker do danes nihče ni temu oporekal, mora biti resnica. Kako se je počutil vodja naše šole pri teh gremkih besedah, nam ni znano. Vemo le toliko, da, če se je šola na Dobrni poboljšala. Vogler pri tem nima najmanjši zaslug. Voglerja samaga že jezi, da se je postaral, in da mora vzeti vsako pol leta leta dopusta, da si zoper opomore za prihodnje leto. Vkljub temu pa stariši na Dobrni nečemo priznati, da bi bilo po Voglerjem dopustu kaj boljše v tretjem razredu; zato se zgodi, da jemljejo otroke iz tretjega razreda in jih pošiljajo kam drugam v šolo. Povrh pa pravijo hudejni ljudje na Dobrni: Ce Vogler potrebuje vsako leto dopusta, je znamenje, da so mu ali duševne ali telesne moči opesale. Ce je torej že tako daleč, naj gre pa v penzion. Da bi pa davkopalčevalci trpeli na fisoče Kron, ki jih Vogler na leto vleče, ni nikjer zapisano. Za smodke kaditi in otroške voziščke voziti po Dobrni, je marsikdo dober, za to ne potrebuje Dobrna nadučitelja Voglerja. Zelimo mu sicer dolgo življenje v prid nemškemu narodu, ki Voglerjeve podpore mocno potrebuje, a lepo ga prosimo, naj ima usmijenje z dobrnskimi otroci in naj obesi pod-

učevanje na klin, oziroma ga prepusti bolj zmožnim močem. Cela Dobrna mu bo za to hvaležna; ali če mu je to pre malo, mu oblubi spomenik, ki bo pretrpel robove za rodove.

Cebelarska podružnica za Savinjsko dolino, ki se je ustanovila šele meseca marca l. l., priredita je v tekočem letu 10 cebelarskih shodov ali prednjenih predavanj, katera so bila povsed tako dobro obiskana. Naš predsednik, cebelarski potovalni učitelj g. Černej iz Griz, in naš blagajnik cebelarski mojster g. Andrej Pilki iz Spodnje Ložnice pri Žalcu se nista strašila ne truda, ne dolgega puta, ne stroškov, ter blagohotno prirejala podučna potovanja, kamor koli so ju klicali. Glavni program vseh predavanj je bil, navduševanje za umno cebelorejo ter praktično in za vsakega cebelarja potreben razkazovanje. Povsed so bili poslušalci s predavanji nad vse zadovoljni ter prav hvaležni gg. poročevalcem, ki sta na koncu svojih predavanj še prav rada odgovarjata raznim stavljanim vprašanjom. Shodi se so vršili: po dva v St. Pavlu in Grizah, po jedan pa v Spodnji Ložnici pri Žalcu, v St. Jurju ob Taboru, v Galiciji, v St. Iiju pri Velenju, v St. Janžu pri Peči in v Vrbju pri Žalcu; tedaj skupno 10 shodov, katerih se je udeležilo mnogo, nad 500 poslušalcev, ali povprečno 60 poslušalcev enega shoda. Z mirno vesti tedaj lahko rečemo, da je bila naša podružnica zelo marljiva ter jo sinemo najtepleje priporečali najuzdatnejšim podporam, posebno pa, ker še nima novčiča premoženja, razen oblike dobre volje. Vama gg. poročevalca pa srčna hvala za celoleten trud ter prosimo, da nam še bodoče leto ostaneta toli prijazna kot letos!

SOMIŠLJENIKI, agitirajte za „Stražo“. Skrbite, da dobite kar največ naročnikov. „Straža“ stane do konca leta 1:50 K. Zahtevajte odločno po vseh gostilnah „Stražo“. Posnemajte v tem oziru naše nasprotnike!

Koroško.

Podljubelj. V treh dneh se je na električni ubil že drugi mladenič. Prvi je bil Strugar, ki se je dotaknil žice, ko je belil drogove. Električna sila ga je vrgla tri metre daleč od droga in tako močno na glavo, da se je udrl do zemlje. Drugi Val Kropivnik, stražnik v centrali, je šel, misleč, da ni toka, snažit žice ali čečezenj Komaj pa se je dotaknil, zakričal je na ves glas in se mrtev zgrudil na tla. Stariši zgubijo v njem marljivega, mirnega in pridnega sina, edinega. Žal, da sociji tudi v tako žalostnih trenotkih, kakor je pogreb edinega sina, ne morejo opustiti svojih neumnih demonstracij. Kaj je treba pri pogrebu rdečih kot? Tisti pribidi bi mi storili veliko večjo dobroto, če bi zmolili kak očena za njega, kakor da so viščili v sporedi tisti vse drugo samo ne lep socialistični venec. Wiesarjev phnek in venec ravno „pasata“ skupaj.

St. Vid ob Glini. Dne 7. t. m. je izbruhnil v gospodarskem poslopiju Karla Kirchmayerja požar, ki je uničil celo poslopje, žito in sene. Sreča, da ni bilo včera, ker sicer bi bila nevarnost, da se požar razširi tudi na druga poslopja, velika Kirchmayer ima kljub temu, da je zavarovan, občutno škedo.

Prevalje. V nedeljo sta se pripeljali dve gospodčini z vlakom v Prevalje. Ena je šla na trg in se je mrta vgrudila na tla. Tako se je nabrala velika množica ljudi okoli urmrle. Ko je zvedela njeni prijateljici o njeni smrti, se je tako vznemirila, da se je zgrudila in ostala na mestu mrtve.

Rekštani. (Odklonjena je prošnja občine) da bi se odslej tudi tista dva nočna vlaka, ki vozita skozi Štěben, prvi približno ob 9. uri 50 min., drugi ob 11. uri 50 min., na našem postajališču ustavljal in sprejemala potnike, baje z motivacijo, da je pre malo prometa. Vsaki se bo še živo spominjal kakšne težkoče smo moralni premagati, predno smo dobili tukaj postajališče, in da smo to dosegli le s tistimi 4400 krovnimi, ki smo jih moralni odštetiti, predno je kdo s prstom zmignil! Tudi takrat je bilo strašilo bojazeno slabeča prometa, katera je bila pa, kakor je sedaj izkušnja pokazala, to je od 1. avgusta do dames, čisto nepravilna. Skoro ne pride vlaka, da bi kdo ne izstopil, oziroma vstopil, in železniška uprava ima govorovo prijetno izkušnjo, ker ji je postajališče prineslo že nekaj sto kronic. In sedaj se nam bliža zima, predajo grozni sneženi viharji, mraz, in s tem vsem v zvezi so slaba, večkrat nehodna pot. Ravno po zimi bo največja potreba, da se vstavijo tudi gori navezeni vlaki. Merodajni gospodje naj blagovljijo poslušiti, da snega ne gazimo iz kraftkocasia, ampak smo tega „športa“ pri našem poklicu že siti. Upoštevajo nadalje še slučaj nesreč, potrebe zdravniške pomoči in drugo, je posebno pozimi živa potreba, da se nstavita tudi ta dva nočna vlaka. Dejstvo, da osebni promet na našem postajališču ni manjši, kot na drugih postajališčih karavanskih železnic, je splošno znano, in je torej naša želja, da se ustavijo tudi mavereni vlaki popolnoma opravičena. Lajko pa občajujemo, da dejstvenega prometa našega postajališča ne moremo natančno dokazati, ker se n. pr. na glavnem kolodvoru v Beljaku ne dobi za postajališče nosilnih listkov, ker jih državna železnica ne izdaja, kakor je pripomnila temnogleda, res nobna uradnica pri oddajališču voznih listkov tamkaj: „Wir können keine geben, weil uns die Staats-

bahn keine schickt.“ Dobivamo torej te listke do „Berštanja“ in se vozimo od tukaj do postajališča „crno“, seveda za polno plačilo. Pri kontroli in steti je zaradi portisanega dejstva naša postajališča prometno na slabšem; in to uporablja gospodje že ležnične uprave, rekiši nam: „Vam ne moremo ustreči ker imate pre malo prometa.“ Slavna c. kr. železnična uprava naj torej skrbí, da bo toh listkov pri „šalterjih“ vedno dosti v zalogi, da ne bo izgovera: „Jih ne moremo dati.“ Da bi se odslej ustavili na našem postajališču tudi navedeni vlaki, bo treba se enkrat, in sicer takoj, energično potrkati na vrata milosti c. kr. železnične uprave morda se je omehča srce, da nam jih odpre. V to pa ni treba novih vožnih redov, oziroma starih popravljati, ampak treba je samo migliaj od merodajne strami, in vlaki, ki še skozi Štěben „piskajo“, bodo obstajali; lahko bomo potem rekli, da smo zopet za enkrat prišli naprej. Postajo „Štěben-Maloše“ za tovorni promet pa pustimo mirno še ljubi prihodnosti.

Kranjsko.

Krščansko soc. delavstvo se je jelo prebujati iz svojega spanja. Zavedati se je jelo svoje moči in da brez ožje organizacije ničesar ne opravi. To nedeljo se bodo vršili na štirih krajevih shodi za delavce in sicer na Savi, na Gorenjskem, v Kropi, Kamni Gorici in v Mojstrani.

Dečka je ustrelil na lov v St. Petru železniški asistent Anton Nejedly, ko je šel na lov na jerebicje. 11 letni deček France Medio je ležal na njivi za ajdo, ter pa sel krave, kar prileteli lovski pes proti njemu. Deček je skočil proti pesu in Nejedly je sprožil, misleč, da je jerebica. Deček se je s prestreljenim vratom takoj mrtev zgrudil na tla. Sodišče je neprevidnega lovca oprostilo pregreska zoper varnost zivljenja.

Med kranjskimi gostilničarji prav agitirajo nemškutarski Korošci, da bi ustanovili pivovarniško zadružno koroških v kranjskih gostilničarjih, ki bi potem kupila pivovarno v Lescah. Najbolj se za to ogreva nemškutarski pivovarnar Zimmermann, da bi potem tim več slovenskega denaria vtaknil pri dobčku v žep. Smer družbe je že s tem označena, da hočejo imeti Korošci sedež ravnateljstva v Celovcu, vse terjatve pa bi bile tožljive edino-le v Gradcu.

Primorsko.

Bleriot v Opatiji. Znani zrakoplovec Bleriot bo prišel meseca januarja prihodnjega leta v Opatijo in bo pridelil 20 in 26 dva poleta z letalnim strojem. Za oba poleta bo dobil Bleriot 40.000 in bo potret do Lovrane in nazaj. Ob obali bodo napravljene posebne tribune. Izredni vlaki bodo tačas vozili iz Gradca, Dunaja, Zagreba, Budinje in Trsta.

Pomanjkanje slovanskih šol v Istri. V Istri je 55 in pol odstotkov celega prebivalstva Hrvatov in Slovencev, a šol imajo, razen zasebnih, samo 93 javnih in 140 učiteljev. Lahov je pa v Istri samo 39,5 odstotkov, pa imajo 12.921 slohohvezničot očet oproščenih, ker so jim bile šole oddaljene več kot 4 km. Od teh oproščenih otrok je bilo 10.929 slovanske dece, ki torej niso mogli obiskovati tako potreblne šole. Na nekaterih krajev se je pa za 10 Lahovčev ustanovila državna šola. Slučaji so zelo slčnim našim. Tu imamo Nemce, ki nam tako škodujejo, tam dol pa imajo Lahone za hrbitom. Slovan je pač dober vojak in davkopalčevalc, a drugače je uboga para, katero lahko zatira kdor hoče.

Zdravstveni punkt se uvede na goriskem ženskem učiteljicu. Punk bo obsegal nauk o šolski higijenti in bo podneval v slovenskem oddelku zdravnik dr. Ernest Dercani. Največ si je prizadeval za zdravstveni poduk v šoli ravnateljic zavoda Štefan Križnič.

Goriški mestni svet je vložil protest proti odlokmu namestništva v zadevi Ferrerjeve ulice. V protestu izvaja mestni svet, da se ne gre za slavo zločince, nego samo za njegovo idejo. Toraj ideja na smrt obsojenega anarchistu je tako sveta, da hočejo imenovati ulico po njem, das je bil isti največji zločinec. Goriški mestni očaki naj bi se sli učit v Pariz, kjer je mestni svet pola samih revolucionarjev socialistov itd., ki pa niti sprejeli niso predloga za prekrstitev ulice v Ferrerjevo.

Vodoved za Gorico. Goriški mestni svet je sprejel v zadnji seji načrt vodoveda iz Hablja pri Ajdovščini, s katereim bo Gorico zadoljno preskrbljena z vodo, ki ji je že tokiko lot primakovala.

Huda nezgoda se je zgodila v sredu popoldne na parniku Lloydovega arzenala „Karlsbad“ v Trstu. 2. letni mechanik Maks Sternič je zlezel v parni kotlu, da bi tam nekaj zmeril. Seboj je imel goročno svečo, vsled česar je nastala močna eksplozija. Sternič je dobil močne opačline po obrazu in levi roki. Eksplozija je nastala vsled plinov, ki so se rabili pri poskušnji kotla in katerih en del je še v cevih zaostal.

Reka. Turški gostje so došli iz Trsta in so si ogledali Reko v več oddelkih. Obiskali so razne industrijske podjetja, tovarno za torpedo, papirno tovarno, škrabno tovarno in mestno petrolejsko cisternico.

Namen in naloga šole.

Vsi pedagozi in vzgojeslovcji so v tem edini, da naj šola ne le uči, ampak tudi vzbjava, to je, da naj šola človeka prestroji v koristnega in uporabljenega dela. Človeška družba, in da ga odgoji v dobrega kristjana in kedajnega dediča nebeskega kraljestva. Tega načela se bodo vsi tako dolgo držali, in

tu načelo bodo tako dolgo v neomajani veljavni, dokler se bodo krščanska vera priznavala kakor od Boga, edino pravega in edinega, in dokler se bodo vse raznali po njej. Ker pa se, tudi v današnjih dneh, večina krščanskega ljudstva drži razodetih naukov krščanske vere, mora se po tem načelu tudi mladina, vzgojo potrebna, odgojevati in odgojiti.

Bog pa je postavil cerkev za odgojiteljico človeštva: dači jej je v ta namen potrebna peoblastila in potrebne pomočne božje. „Udite po vsem svetu“, takov ukaz so dobili apostoli, in v njih vsi njihovi nasledniki, „in ucite vse narode...“ učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal!“ V sveti si tega neboškega poslanstva, je začela cerkev ustavljati Šole, in to že v davnem času, ko so narodi po večini živali se v tem nevede in, lahko rečemo, prvočne surovosti. Z razširjanjem krščanstva je Širila sv. cerkev tudi tudi prosvete in hravnosti. Torej so bili cerkveni služabniki, božji namestniki, prvi učitelji. Ti se se posvetnim učiteljem umaknili in jim nadeli prostor Šole tedaj, ko je narastlo število in večnost cerkvenih občin, in se s tem narastla dušnim pastirjem večja in mučnejša opravila.

Šola je torej pravzaprav hčerka svete cerkve, ona jo je rodila, na sreču odgojila; le pod njenim okriljem se je razvijala. Cerkev in Šola imate isti, skupni namen, in tem gotovejše in popolnejše bodoče namen dosegli, čim iskrneje in složnejše boste skupno delovali. Cerkev od Šole ali bolje: Šola od cerkve se da sicer ločiti, a Šola izgubi potem sredstva in zmožnost človeka v krščanski hravni odgoji. Ne smemo nikakor prezreti, da se mladina nikakor ne da odgojiti s samim poukom, opominjanjem in kaznijo. Spacena človeška narava potrebuje razsvetljenja in milosti od zgoraj, in kje naj tega dobi, ako ne v cerkvi in po cerkvi. Cerkev hrani milosti, sredstva, in ona prešinja s svojim duhom tudi Šolo.

Nikakor se ne da temu ugojavljati, da Šola lahko prepusti cerkvi verski pouk, in vse kar je s cerkvijo v zvezi. Ako ni ves pouk in vsa vzgoja prešnjena s cerkvenim duhom, batl se je, da prevlada v Šoli cerkvi sovražni duh. O krščanski vzgoji v takih razmerah sploh misliti ni.

Ako cerkev in Šola že vzajemnim delovanjem s težo brzidelat divje pojave strasti in s težo zafirate pliv slabih vzgledov, kako naj bo potem Šola sama zmožna to brez cerkve dosegči? Versko-nravna vzgoja je mogoča le v soglašnem, vzajemnem delovanju Šole s cerkvijo.

Ako pa ima Šola isti namen, kakor cerkev, sledi, da si je poklic duhovnika in poklic učitelja v bližnjem sorodstvu. Skupni namen Šole in cerkve nalaga obema sveto dolžnost, človeka dovesti na onto stopinjo dušna in hravne izomike, da zamore od Stvarnika določeni si namen dosegi. Neovrgljiv dokaz nam podaja zgodovina, da je cerkev ta namen dosegljiva, kamor so prodrli nje oznanilci, nje poslanci. Ako se tedaj cerkvi predbaciva, da potiska s svojo vzgojo v nevednost, ali celo, kar se pogosto sliši, da človeka pripravlja ob pamet, bije se zgodbivni po obrazu.

Lepim umetnostim in vedi je bila cerkev jaka skrbna mati, nikakor ne pisana mačeha. To cerkvi trezni nasprotvnik tudi priznajo.

Kdor tedaj to premisli mirno in dobromišteče, ta nvidi, kako daleč bi prišli, ako bi se uresničile želje in namene naših liberalcev, koji vedno stremijo po ločitvi cerkve od Šole. Zato se mora vsak posleni človek z vsemi dovoljenimi sredstvi boriti, da se prepreči ta liberalna nakana.

Naše vžgalice!

Skrbite, da pridejo v vsako hišo naše vžgalice! — Vsak trgovec, pri katerem kupujete, jih mora imeti, vsaka gostilna, v katero zahajate, vsaka naša gospodinja! — Dolžnost vsakega našega somišljenika, da zažiga tobak in smodke le z vžgalicami! — Za obmejne Slovence!

Narodno gospodarstvo.

Radium v Avstriji. Dosedaj je imela avstrijska država še vedno vodilno ulogo na polju raziskave radija, katere raziskave se bodo pa še pomnožile v kratkem. Iz Jahimovega na Češkem so poslali namreč iz tamkajšnjega rudnika 1 g. radija na ministrstvo za javna dela na Dunaju, da ga porabi za znanstvene namene. Poslani radij pa ni bil čist, ampak je še nomešan z različimi drugimi stvarmi. Dvorni svetnik profesor Eksner je dobil od ministrstva nalog, da natanko preišče koliko čistega radija da se nahaja v poslani količini. Dragocena rudnina, ki je vredna več tisoč krov, se hrani v kremencu, ker je nevarno priti direktno v stik z radijem. Preiskovanje profesorja Eksnerja bo končano v takih 14 dnevih. Ta količina je prva, ki je prišla iz Jahimova med širšo javnost. Ko bodo preiskovanja Eksnerja končana, bo ustavljeno ministrstvo za javna dela na Dunaju državno prodajalno za radij in se bodo prodajali deli sedaj vposlane količine v medicinske in znanstvene namene. Kaj da pomeni produkcija radija v Avstriji za znanstva sploh, slovenski angloški raziskovalec, dosegel večino svojih uspehov

od % grama radija, ki mu ga je dala na razpolago avstrijska vladna Dunajska znanstvena akademija poseduje 3 grame radija, največjo količino, ki se je dosegel sploh dobro na svetu, in med temi 1 gram popolnoma čistega radija, s katerim se prav pridno vsaki dan eksperimentira. Na Dunaju se zida novo poslopje za zavod za raziskovanje radija, v katero svrhu je daroval nek Dunajčan 50.000 krov. To bo prvi radijski zavod na svetu, in Avstrija bo prva med vsemi državami na svetu v raziskovanju radija. Značaj zavoda na Dunaju bo mednaroden in se ga bo lahko vsak raziskovalec posluževal. Država se je zavezala, da bo sama oskrbovala zavod, ki bo služil strogo znanstvenemu namenom.

Petrolejski monopol? V strokovnih krogih je vzhodno veliko pozornost dejstvo, da se je vladna hreznata pogajanja tako hitro odločila v zadevi prevzetja obrata v podjetju za odpravo hencina, kjer se napravlja kulinol olje za stroje na galiških državnih železnicah in upeljala državni obrat. To se tolmači s tem, da država resno misli vneljati petrolejski monopol, tako da bi mogla prevzeti kontingentiranje čistilnic, ako bi sama imela precejšnjo čistilnico v rokah. Najbrže se bo doveril promet in obrat v novem podjetju za odpravo hencina iz petroleja, ministerstvo za javna dela. Ministerstvo bo moral potem skrheti, da se investira glavnica 5.600.000 krov do dobra obrestne in v petih letih amortizira. To bi bilo gotovo najboljše, da se reši petrolejska zadeva, ki je bila tako zavojena od raznih faktorjev. Država "Standard Oil Company" dela in ruja na vso moč za kulismi, da bi se ntrdila v Avstriji, akoravno pod tisto zastavo. Nemška tvrdka "Lauzenmühlen" se je pogajala s petrolejsko industrijsko državo "Austria" in moravsko žumberško čistilnico, da bi se oba podjetja združila in bi bila nemška tvrdka potrebno glavnico na razpolago. Gotovo je, da tiči za nemško državo ameriška petrolejska država, ker omenjena država sama nima toliko kapitala, da bi ga še drugim dajala na razpolago. Z monopolom bi se najhitreje in najuspešnejše zaprla pot tuji ameriški konkurenči.

Izvoz sibirijskega masla v Evropo je vsake leto večji. Kakor "Mosk Vjedomosti" iz Celabinske poročajo, izpeljalo se je v zadnjih desetih dnevih po samoročiustinskih železnic 215 vagonov s 138.888 pndi masla (1 pnd = kg 16.38). Od januarja dozdaj se je po isti železnicu izpeljalo 2084 vagonov s 1.256.665 pndi masla. Razen tega se je v zadnjih desetih dnevih izpeljalo po permski železnic 165 vagonov s 107.086 pndi. Od 1. januarja do zdaj se je po zadnji železnicu izvozilo 630 vozov s 401.368 pndi masla.

Bosenski tobak. Leta 1908. se je izvozilo bosenskega rezanega tobaka v Ameriko 2095 kg, v Avstralijo 576 kg, v Slico 690 kg in Dansko 214 kg. Cigaret se je izvozilo v Ameriko 660.800, v Nemčijo 479.300, v Slico 260.000, v Dansko 245.600, v Angleško Indijo 213.300, v Angleško 170.300, a v Afriko 153.000. Samega tobaka se je izvozilo v Egit 440.572 kg v vrednosti 1.075.663 krov, a v Nemčijo 15.550 kg v vrednosti 42.636 krov. Neverjeten je nasprotno malo izvoz smodk, ki jih je bilo izvozenih samo 6200 (6400 v Ameriko).

Razgled po svetu.

Gruzijska se hoče zediniti z Rimom. Na južni strani Kavkaškega pogorja se razprostira poetična in junačka Gruzija, presrečni, krasni zemski rai, kakor jo imenuje veliki ruski pesnik Lermontov. Obsega ruski guberniji Kutais in Tiflis ter šteje nad pol drug milijon domačega gruzinskega prebivalstva. Gruzinči se dele na več plemen, Karetince in Kalutince v vzhodnem, Mingrelce in Imeritince v zahodnem delu dežele, in Gruzijce v sredini. Več kot dva tisoč let je tvorila Gruzija lastno cesarstvo, sveta Andrej in Simon sta jih oznamevala krščanstvo, in okrog leta 200 je bila država že po večini krščanska. V enajstem in dvanaestem stoletju je prišla pod kraljem Davidom in kraljico Damaro do velike moči in sila. Pozneje je pa propadala vedno bolj. Turki in Perzi so jo bude pritiskali, in zaradi tega se je pedal zadnji knez Jurij XIII. leta 1801 prostovoljno pod rusko nadzando. Rusi so jim obljudili naivčičjo politično in versko svobodo, držali pa niso nobene oblike. Krepko in svetodeljubno ljudstvo se pa ni moglo privaditi na zatiranje. Zlasti so bile vedno hude tritožbe radi cerkvene uprave. Gruzinci so bili kristijani 800 let prej kot pa Rusi in so ohranili svojo vero v najhujših bojih. Zdaj so jih na hoteli Rusi vriniti svojo hierarhijo. Dajali so jim škofe Ruse, ki niso znali ne jezika, ne dežele, v semeničku so spravljali bogoslovce Ruse iz Rusije, da bi jih vzgojili ruske duhovnike. Gruzinska nižja duhovščina in narod se je na temu upiral. Razburjanje je naraščalo vedno bolj. Zadnjega nadškofa Nikona je nek Gruzinec umoril. Zdaj je Rusija hotela odpraviti nadškofijo in podrediti njihove škofe naravnost svetemu sinodu. Gruzinči so pa odgovorili na to, da se hočejo združiti z Rimom, rekoč, da s tem ne spramene ničesar svoje vere, ampak se samo združijo s poglavljem vesoljne Kristusove cerkve. Ruska vlada pravi, da je to nepostavno. Gruzinči pa trda, da imajo po carjevem ukazu o verski svobodi pravico, da si sami izbirajo vero. Na vsak način je važno, kako se bodo stvari dalje razvile.

Indijanci se množe. Ameriški vseuniverzitetni profesor Hamilton je dokazal, da se je število Indijancev v Zedinjenih državah pomnožilo. Zato ni upravičeno mnenje, da izumira „rudeč“ pleme. Profesor Hamilton pričebuje podatke: Leta 1891 je bilo popisanih na celem indijskem ozemlju 97.000 Indijancev. To število je leta 1895 narastlo na 100.000 glav,

in čez deset let pozneje — leta 1905 — na 107.000. To znači, da se Indijanci znašo mnogo, temeno, ker se zadnja tri leta narastli na 110.000 glav. Tudi zdravstveno stanje Indijancev je dobro, kar pri izumirajočih narodih ni. Profesor Hamilton je pregledal tekom 20 let 1100 Indijancev in trdi, da se je telesni ustroj Indijancev znatno izboljšal. Precej je med njimi razširjena sušica, čemur je vzrok po Hamiltonovem mnenju alkohol, ki je posebno škodljiv onim narodom, ki preidejo iz nomadskega življenja v kulturno. Radi tega je Azdala kanadska vlada stroge naredbe proti prodaji alkoholnih pijač.

Zidovsko gibanje v Sibiriji. V zadnjih letih se žide v Sibiriji zelo pomnožili. Ne ve se, od kod so prišli — piše "Rusko Znamja" — a dejstvo je, da jih je že v Sibiriji izredno veliko in da so že začeli razširjati svojo škodljivo delovanje. Pred kakšnimi sto leti so žide prihajali v Sibirijo le kot izgnanci, a sedan sreča žida pri vsakem koraku. An to bogatega, samovestnega in prednega žida. V židovskih rokah se nahaja sibiriskih trgovina in pa obrtnija in v nekaterih krajih celo administracija. V severnih sibirskih gubernijah žide gospodarjenje po gozdovih, ki jih še postava ne žeti, tako, da gozdovi izginjajo v neverjetno hitrostjo. V Celabinskem je žid že mestni načelnik. Celo židovski izgnanci znaajo svoj položaj tako izrabiti, da delači dobre "čette". Dočim drugi izgnanci od lakote umirajo, židovski izgnanci živijo zelo dobro.

Šola za jetične otroke. V Čikagu so na mestne stroške ustanovili šolo za jetične otroke. Šola je podobna mestu iz samih šotorjev.

Obupni čin očeta. V Budimpešti je trgovec z okvirji Moric Lov skrpal pomoru svoje otroke v starosti od šest mesecov do osem let in ženo. S Mladivom jim je prizadel smrtno nevarne rane in potem sam skočil skozi okno tretjega nadstropja ter mrtev bležal na dverišču. Vsi otroci so mrtvi, ženo pa umirajočo prepeljali v bolnišnico. Vzrok tega nesrečnega čina je beda.

Revolucija v Nikaragui. Revolucionari so potolki v nečurnem boju pri Lajasu republičanskemu predsedniku Zelaju. Pot do glavnega mesta jim je odprtta. Revolucionari bodo poplavili vse obrežje v najkrajšem času in odvzeli vse večje postanke ob morju vladnim cetam.

Panamski prekop. dela Američanom velike skrbi in še večji stroški, zato pa le malo časti. Na zapačnem koncu prekopa so se posula velikanske plasti zemlje, kar ne priča ravno o posebnih zmožnostih ali vsaj vestnosti ameriških inženirjev. Kljub temu trdijo ameriški vladni krogi, da bo prekop leta 1913. prometu odprt, kar pa nihče ne veruje.

Vodja makedonskih vstava. — Šolski nadzornik. Ottomansko ministrstvo za nauk in bogoslužje je bivšega vstavnega čefovodja Jovanovića imenovalo za nadzornika vseh bolgarskih in srbskih šol v monastirskem viljetu. Srbi so vsled tega silno razburjeni, kajti Jovanović je na sumu, da je (rojen Bolgar) izvršil več političnih umorov na Srbih. Pri makedonskih pa ima Jovanović velik ugled, ker je bil vedno znan kot odločen nasprotnik starega režima.

Umori menihov na gori Athos. V 'gozdu, ki se nahaja pri ruski samostanu na gori Athos, so našli umorjenega meniga-starčka Papaligore. To je temen enega leta že šesti umorjeni ruski menih. Zakaj in kdo izvršuje umore ni znano, ker ima samostan davne privilegije, na podlagi katerih je zabranjeno svetnim oblastem vsako vmešavanje v samostanske zadeve.

V štiridesetih dneh okoli sveta. Francoški pisatelj romana "Potovanje okoli sveta v 80 dneh", Jules Verne, je doživel, da je hitrejše sam potovati okoli sveta, kot je pa pisal v svoji knjigi. Z dvema mladima ameriškim časnikarijem je prišel okoli sveta v 64, oziroma v 65 dneh. Leta 1901 pa je prišel nek šolski učenec po naročilu nekega lista v Čikagi okoli sveta v 60 dneh. Jules Verne si zato ni mogel predstavljati, da bo mogoče vsled železnic v Aziji in ugrodnih pomorskih zvez z brzoparnimi prepotovati pot okoli sveta v 40 dneh. Iz Pariza čez New York v San Francisko se pride v 12 dneh, od tu v Yokohamo na Japonskem v 12 dneh, in s transmandžursko in sibirsko železnicu nazaj v Paris v 15 in pol ali v 16 dneh, torej natančno v 40 dneh okoli sveta.

Največji vodopadi sveta. so se smatrali doslej na vodopadi Niagare v Severni Ameriki in reka Zambezi v Afriki. V Evropi pa je komaj znano, da so v Južni Ameriki še večji vodopadi in so v resnici tudi največji na svetu. To so katarakti Ignassu tudi Salti grande de Victoria imenovani in presegajo na ogromnih vodnih silah Niagaro in Zambezi. Ti vodopadi ležijo 30 km oddaljeni od izliva reke Ignassu v reko Parano na meji Brazilije, Argentinije in Paragvajja. Nastali so vseled tega, ker prisili pogorje reke, ki izvira pri Curitabi, v bližini atlantske obale, da se obine proti zapadu in se tam združi z reko Parano. Predno se izliva v to reko, pada v velikih kataraktih v nižino. Vodopadi Niagare so 47 metrov visoki in široki 900 metrov; vodopadi Ignassu pa padajo v širini treh kilometrov in 65 metrov v globino.

Oddaljenost meseca od zemlje. Po najnoviješih raziskovanjih je oddaljen mesec od zemlje 384.000 km.

Stroj, ki molze krave. sta iznimala brata Olharer. Inženir Berger je kupil patent in napravi tovarno.

Živel s 50 soprogami. Iz New Yorka poročajo: Sodisce v Filadelfiji je obsodilo nekega Banmanna Harryja na pet let tečke ječe, ker je tekom svoje dolge "zakonske" karijere iztekel s 50 soprogami, od katerih so nekatere Evropejke, nekatere Amerikanke, a druge so pa zamorke.

MALA NAZNANILA

ki se prejemajo po 2 vin. od besede, najmanjši znesek je 50 vinarjev.

Kdor želi pojasnila o rečeh, ki so naznanjene v inseratnem delu, naj pridene za odgovor znamko 10 vinarjev. Drugače se ne odgovori.

Sladki vinski mošt oz. pozneje vino oddaja kapitan sv. Barbare. Halezah s postajo Ptuj po 20 K bl. Sodi se posodjo. 224

Najnjam, da sem otvoril vino-voce čez ulico in da todim vino domačega pridelka po najnižji ceni. Za običen obisk se priporoča Pajk Jožef, veleposesnik, Dol pri Ljubljani. 163

Orehe, suhe gobe, fižol, smrekova storce, divji kostani, sploh vse deželne pridelke kupi Anton Kolenc v Celju.

Pozor Slovenci!

Izdelanim obleke vsake vrste iz garantirano pristnega domačega in tujega snaka po najnižji ceni. Postrežba totča in solidna. Frazijo Pajk, Krojat, Dol pri Ljubljani.

Edina narodna steklarska trgovina**Fran Strupi, Celje**

priporoča svojo bogato zalogu stekla, porcelana in kame- nina, vsakovrstnih šip, svetilk, ogledal in okvirov za po- dobe. Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in pri- vatnih stavbah.

Najnižje cene! Najsolidnejša in točna postrežba!

Na debelo.

Na drobno.

M. E. Šepec, Maribor**Grajski trg stav. 2**

katera prodaja po najnižji ceni vsakovrstno modno blago za ženske obleke, svinate in druge röbce, vse vrste najboljše perimo blago vsakovrstno suknjo (štote) za moške obleke, površnike, fino suknjo za talarje in sajonske obleke, srajce, ovratnike, kravate, naramnice, nogavice, dežnike, obrisace, mizne prte, odeje, preproge, zastore, razni cvilji, perje za blazine itd.

stenski koledar za leto 1910.

Gostilne, društva, šole in župnijski uradi ga dobivajo brezplačno. Poslati je treba le znamko za poštino. Dohiva se samo pri gospodu Ivanu Kline-u, typograf, Koroška cesta v Mariboru.

Izsel je lep

stenski koledar

za leto 1910.

Brzojavi: „Kamnoseška in- dustrijska zadruga Celje“.

Prva južnoštajerska kamnoseška industrijska družba

Brzojavi: „Kamnoseška in- dustrijska zadruga Celje“.

Edino narodno kamno-**seško podjetje v CELJU.**

Stavbena in umetna kamnoseška obrt s strojnim obratom. :::

Izvrševanje vseh stavbenih del: kakor stopnie, fasad, podbojev, pomolov, nastavkov itd. iz različnih kamenov in cementa. :::

Specialna delavnica in podobarski atelje za umeina cerkvena dela kakor: altarjev, obhajilnih miz, prižnic, kropilnih in krstnih kamnov itd. :::

Brušenje, puliranje in struganje kamena s stroji. :::

Mnogoštevilna zaloge nagrobnih spomenikov iz različnih marmornih vrst granitov in sijenitov po raznovrstnih narisih in nizkih cenah.

Naprava zidanih ali betoniranih rodininskih grobiš (rakev). ::::

Tlakovanje cerkva, dvoran in hodnikov s samotnim ali cementnim tiakom. :::

Izdelovanje pohištvenih plošč iz različnih najbolj idočih marmornih vrst v vseh oblikah. :::: Popravljanje spomenikov, udelavanje napisov v iste. ::::

Spodnještajerska ljudska posojilnica v MARIBORU,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Stolna ulica št. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestajojo: na vladne po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago (šek konta 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se daiejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 4 1/4%, na vknjižbo sploh po 5%, na vknjižbo in poroštvo po 5 1/2%, in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojanje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgovne pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrtni gotovini stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. — Prošnje za vknjižbo dela posojilnika brezplačno, stranka plača le klicke.

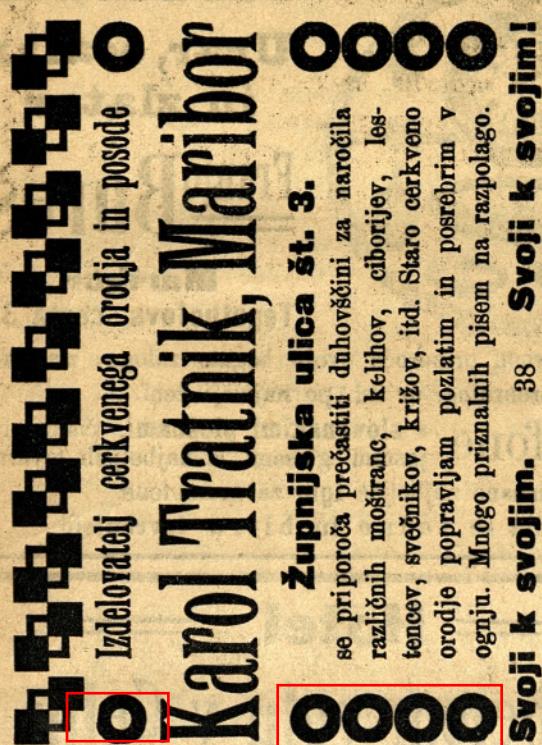
Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne in vsako soboto od 8 do 12. dopoldne, izvenki praznike. — V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se daiejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8.—12. dopoldne in od 2.—5. dopoldne. 6

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiračnike.

Župnijska ulica št. 3.

Izdelovatelj cervenega orodja in posode različnih moštranc, kelihov, ciborijev, lesenev, svečnikov, krizov, itd. Staro cerveno orodje popravljam pozlatim in posrebišem v ognju. Mnogo priznanih pisem na razpolago.

Svoji k svojim!

Šolske potrebščine

kupite po ceni in dobro edino pri tvrdki:

Goričar & Leskovšek

v CELJU, Graška ulica št. 7.

Lastna zaloge šolskih zvezkov, risank in risalnih skladov po novih predpisih. Zaloge šolskih tiskovin, papirja, peres, svinčnikov, peresnikov, raznoravnih črnih in tusev, kamenčkov, gob, tablic, uradnih zavitkov in strun.

NA DEBELO!

NA DROBNO!

Pravična mera in vaga

JANKO ARTMAN

v Št. Jurju ob Južni železnici.

Velikanska zaloga najboljšega manufakturnega, špecijskega in zeleninskega blaga po čudovito nizkih cenah, vedno svese blaga.

Franc Karelina naslednik

202

Cerkveni in sobni slikar in pleskar

Franjo Horvat

MARIBOR, Kasinogasse štev. 2.

Se priporoča veleč duhovščini in slavnemu občinstvu za slikanje cerkev, dvoran, sob, društvenih odrov, napisov na steno, deske, plošče in steklo ter za vsa v plesarsko in slikarsko stroko spadajoča dela.

Postrežba točna! :: :: :: Cene nizke!

Štampilje

iz kavčuka se dobijo v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Tovarna za peči H. KOLOSEUS

Weis, Gornje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emala, porcelana, majolike za goščdarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhanje s soprom, s plinom in peči na plin. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, so podložje takoj. Zahotljivo so naj „Originalni Koloseus-štedilniki“ in manj vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastonj.

Slovenski brivec!

Prečasiti duhovščini in slavnemu občinstvu najtopleje priporočam svojo

moderno urejeno brivnico.

Postrežba čista, točna in solidna.

Izdelujem tudi lasulje in kupujem lase.

IVAN BERGLEZ, brivec

Maribor, Solska ulica 2.

55

Pozor! Slovenci! Pozor!

Josip Macuh, Maribor

Stolna ulica štev. 5.

se priporoča slavnemu občinstvu in prečasiti duhovščini za izdelovanje vsakovrstnih oblek. Postrežba točna, cena nizke! Na razpolago je tudi velika zaloga izgotovljenih oblek po jasno nizkih cenah.